

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ : ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

· ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ», ΣΤΑΔΙΟΥ 44

1920

αφ' αδιόρου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΩΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Χ. ΛΑΔΙΚΑ & Κ. ΒΑΛΙΟΥΛΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ : ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ», ΣΤΑΔΙΟΥ 44

1920

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ βιβλιοπω-
λείου τῆς «Ἑστίας».

ΤΥΠΟΙΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ—ΒΟΡΕΟΥ 6

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ Β΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Παρά πάντων ὁμολογεῖται ὅτι τὸ πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων συντακτικῶν πρέπει νὰ περιέχῃ αὐτὰ τὰ κυριώτατα τῆς ἀττικῆς συντάξεως, ταῦτα δὲ νὰ διδάσκονται ἐν αὐτῷ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ νὰ στηρίζονται ἐπὶ παραδειγμάτων ὀλίγων καὶ ἐκλεκτῶν. Ἀληθῶς ἡ συσσώρευσις μερικοτήτων καὶ σπανιωτέρων συντάξεων εἶνε ἀντιπαιδαγωγικὸν καὶ ἐπιβλαβές πως τοῖς παισίν, οἵτινες εἶνε ἔτι ἄπειροι τῆς εὐκίνησιος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλωσσης· διότι συνταράττει τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ κωλύει νὰ κατανοήσωσιν ἀκριβῶς καὶ αὐτὰ τὰ γενικὰ καὶ συνήθη· ἀφ' ἐτέρου ἡ ἔλλειψις σαφηνείας καὶ ἀκριβείας καὶ ἡ παράθεσις παραδειγμάτων μὴ προσφυῶν καθιστᾷ δύσκολον τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν διδασκομένων. Τοῦναντίαν δέ, ὅταν ὁ παῖς διὰ σαφῶν καὶ ἀκριβῶν κανόνων, στηριζομένων ἐπὶ καταλλήλων παραδειγμάτων, διδαχθῇ τὰ συνήθη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, δύναται ἔπειτα καὶ περὶ τῶν σπανιωτέρων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου χειραγωγούμενος ἢ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσφαλῶς νὰ κρίνῃ.

Εἰς ταῦτα ἀποβλέψας ἀπεφάσισα νὰ παρασκευάσω καὶ ἐκδώσω τὸ συντακτικὸν τοῦτο πρὸς χρῆσιν τῶν ἑλλη-

νικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ἐν τῇ συντάξει αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐφρόντισα, ὅπως αὐτὰ τὰ κύρια καὶ γενικὰ τῆς ἀπτικῆς συντάξεως ἐν αὐτῷ περιλάβω, σαφεῖς δὲ καὶ ἀκριβεῖς τοὺς κανόνας κατασκευάσω, εὐμνημόνευτα δὲ καὶ διδακτικὰ διὰ τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον παραδείγματα παραθέσω.

Μακρότερον λόγον ποιῶμαι περὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν, περὶ τῆς συντάξεως τῶν ρημάτων, περὶ τῶν ἐγκλίσεων καὶ περὶ τῆς μετοχῆς· διότι ταῦτα εἶνε σπουδαῖα μέρη τῆς ἐλληνικῆς συντάξεως καὶ εἶνε ἀνάγκη ἀκριβεστέρα διδασκαλία αὐτῶν νὰ γίνηται.

Κ. Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

§ 1. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει πῶς γίνεται ἡ σύνταξις. Σύνταξις δὲ εἶνε ἡ ὀρθὴ πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς κατασκευὴν λόγου.

§ 2. Ἐπειδὴ ὁ λόγος σύγκεται ἐκ μιᾶς ἢ πλειόνων προτάσεων, πᾶσα δὲ πρότασις ἐκ λέξεων, ἔπεται ὅτι ἔργον τοῦ συντακτικοῦ εἶνε νὰ διδάξῃ πῶς συντάσσονται αἱ λέξεις μετ' ἀλλήλων καὶ τί χρησιμεύει ἕκαστον εἶδος αὐτῶν ἐν τῇ προτάσει, ἔπειτα δὲ πῶς συνδέονται μετ' ἀλλήλων αἱ προτάσεις ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ λόγου.

Α'. Περὶ προτάσεως.

§ 3. Πρότασις λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις διανοήματος. π. χ. Ὁ ἥλιος λάμπει.—Ὁ ἄνθρωπός ἐστι θνητός,

§ 4. Τὰ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναγκαιῶς σύγκεται πᾶσα πρότασις, εἶνε δύο, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορημα καὶ λέγονται κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως. Καὶ ὑποκείμενον μὲν εἶνε τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποῦ λέγεται τι, κατηγορημα δὲ ἐκεῖνο, ὅπερ λέγεται περὶ τοῦ ὑποκειμένου.

1. Τὸ ὑποκείμενον.

§ 5. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· π. χ. ὁ παῖς γράφει. Τίθεται δὲ ὡς ὑποκείμενον πρὸ πάντων τὸ οὐσιαστικὸν καὶ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία· π. χ. ὁ ἥλιος λάμπει.— Ἐγὼ μὲν σπουδάζω, σὺ δὲ καίεις.— Ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον καὶ μετοχὴ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις ἐνίοτε δύνανται νὰ τεθῶσιν ὡς ὑποκείμενον, πρὸς

τούτοις δὲ καὶ ἀκλιτον μέρος λόγου μετὰ τοῦ ἄρθρου τό· π. χ. Γελαῖ ὁ μωρός, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ. — Οἱ φθονοῦντες μισοῦνται. — Ὑγιαίνειν ἀριστόν ἐστι. — Τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου. — Τὸ μὲν ἐστὶ σύνδεσμος. — Τὸ πῖ ἐστὶ σύμφωνον.

ΣΗΜ. Τὸ ὑποκείμενον ἐνίοτε ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεων *πρός, εἰς, περί, ὑπέρ*, ὅταν πρόκειται δι' αὐτοῦ γὰ δηλωθῆ χρόνος ἢ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὀρισμένον· π. χ. *πρὸς ἔσπεραν* ἦν (=περίπου ἔσπερα ἦτο). — *Ἐς ἄνδρας διακοσίους* ἐνέμειναν τῆ ἐξόδῳ (=ὡς ἔγγιστα διακόσιοι ἄνδρες). — *Ἀπέθανον περὶ τοὺς τριακοσίους* (=περίπου τριακόσιοι). — *Ἐπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους* ἀπέθανον (=πλείονες τῶν τετρακισχιλίων).

2. Τὸ κατηγορημα.

§ 6. Τὸ κατηγορημα εἶνε ἢ ῥήμα, ὡς: ὁ ἥλιος λάμπει· ἢ ὄνομα, ὡς: ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός. Τὸ κατηγορημα, ὅταν εἶνε ὄνομα, λέγεται κατηγορούμενον καὶ συνδέεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι ὕπερ λέγεται συνδεδεικόν.

α'. Τὸ κατηγορούμενον.

§ 7. Ὡς κατηγορούμενον τίθεται 1) τὸ ἐπίθετον· π. χ. ὁ Θεός ἐστὶν ἀγαθός· 2) μετοχή, ἀντωνυμία, ἀριθμητικόν· π. χ. εἶμι τυράνῳ ἰσοκῶς. — Ἐγὼ εἶμι ἐκεῖνος. — Οἱ ληφθέντες ἦσαν ὀδοπόροισι· 3) εὐσιαστικόν, ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις· π. χ. ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος. — Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν. — Ὁ Φίλιππος ἐστὶν ὅτι ἂν εἴποι τις.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως, *εἰς, περί, ὑπέρ*, ὅταν πρόκειται γὰ δηλωθῆ δι' αὐτοῦ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὀρισμένον· π. χ. οἱ μισθοφόροι ἦσαν *εἰς μυρίους* (=σχεδὸν μύριοι). =Οἱ λελυμένοι ἦσαν *περὶ ἑκατὸν* (=περίπου ἑκατόν). — Οἱ στρατιῶται ἦσαν *ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους* (=πλείονες τῶν τρισχιλίων).

β'. Τὸ συνδεδεικόν.

§ 8. Συνδεδεικόν λέγεται τὸ εἶναι, ἐπειδὴ γρηγορεῖ εἰς σύνδεσιν τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

Σημ. Τὸ εἶναι λαμβάνεται πολλάκις οὐχὶ ὡς συνδεδεικόν, ἀλλ' ὡς κατηγορηματικόν ὄνομα καὶ σημαίνει συνήθως *ὑπάρχειν*· π. χ. ἐστὶ Θεός.

§ 9. Πλὴν τοῦ εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνδετικὰ καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα: 1) τὸ γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι· π. χ. ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγένετο ἀνὴρ ἀγαθός.—Τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. — Ὁ Ἡρακλῆς κατέστη εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος.—2) τὰ δοξαστικά δοκεῖν, φαίνεσθαι, νομίζεσθαι, κρίνεσθαι· π. χ. δῆλη ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή.—Τοιοῦτος νομίζομαι.—3) τὰ κλητικά λέγεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, προσαγορεύεσθαι, ἀκούειν (=λέγεσθαι)· π. χ. κόθορνος ἐπικαλεῖται (Θηραμένης).—Οὔτοι κόλακες ἀκούουσι.—4) τὸ ποιεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, χειροτονεῖσθαι, αἰρεῖσθαι, λαγχάνειν· π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων.—Κῦρος ἀπεδείχθη στρατηγός.—Δημοσθένης ἔλαχε τειχοποιός.

§ 10. Μετὰ παντός σχεδὸν ῥήματος, μάλιστα δὲ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν, δύναται νὰ συναφθῇ ἐπίθετον ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. τριταῖοι ἀφίκοντο.—Ἐφέφομα τελευταῖος.—Εἶποντο ἄσμενοι.

3. Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 11. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.—Οἱ τύραννοι μισοῦνται.

Ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος εἶνε αἱ ἐξῆς·

1) ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅταν εἶνε περιληπτικόν, συντάσσεται πολλακίς μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος, ὁ στρατὸς ἀπέβαινον (=οἱ στρατιῶται ἀπέβαινον).

2) ὑποκείμενον οὐδετέρου γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος· π. χ. τὰ παιδιά παίζει. — Ὅπλα οὐ πάρεσιν.—Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται Ἰατρικὴ σύνταξις.

3) ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε εὐσιαστικόν, τὸ συνδετικὸν συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν πρὸς τὸ κατηγορούμενον συνήθως· π. χ. Οἱ σοφισταὶ φανερά ἐστι λώβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων. Τὸ χωρίον Ἐννέα ὁδοὶ ἔκαλοῦντο.

§ 12. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλη-

σιεστέρου· π. χ. Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς εἰς Κέρκυραν ἐστράτευσαν.—⁹Ἐπεμψέ με Ἄρτιαῖος καὶ Ἄρτιάζος.

ΣΗΜ. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνίστε κατὰ διῦικὸν ἀριθμὸν· π. χ. *Μίνως καὶ Λυκοῦργος νόμους ἐθέτην*.

§ 13. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, διαφόρου δὲ προσώπου, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἶνε δὲ τὸ μὲν α' πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ β' καὶ τοῦ γ', τὸ δὲ β' ἐπικρατέστερον τοῦ γ'. π. χ. ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν.—ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν.—σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφετε.

4. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 14. Τὸ κατηγορούμενον ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός.—Ἡ γῆ ἐστὶ στρογγύλη.—Οἱ Ἕλληνες πολεμικώτατοι ἐγένοντο.—Ἄν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀναγκαίως μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Ὁ Ὀλυμπός ἐστιν ὄρος.—Τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος.—Ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος.

§ 15. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ οὐχὶ ὠρισμένον, τὸ κατηγορούμενον, ἂν εἶνε ἐπίθετον, τίθεται συνήθως κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν, οἰουδήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ἡ σοφία πάντων κάλλιστον.—Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν.—Οἱ παῖδες ἀνιαρόν.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν μετὰ τοῦ τοιούτου κατηγορουμένου συνάπτεται καὶ ἡ λέξις *πρᾶγμα*· π. χ. ἡ σοφία εἶνε καλὸν πρᾶγμα.

§ 16. Πολλάκις τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικὴν πτώσιν, ὅταν δι' αὐτοῦ πρόκειται νὰ δηλωθῇ 1) σχέσις κτήσεως· π. χ. ἡ ἡγεμονία ἐστὶ τῆς πόλεως (=εἶνε κτήμα τῆς πόλεως, ἀνήκει εἰς τὴν πόλιν. Πρβλ. τὸ τῆς κοινῆς: τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε τοῦ Γεωργίου κτλ). 2) ἡλικία ἢ ἀξία τοῦ ὑποκειμένου ἢ ὕλη· π. χ. εἰμὶ τριάκοντα ἐτῶν.—αὕτη ἡ οἰκία ἐστὶν εἴκοσιν μνῶν.—αὕτη ἡ οἰκία ἐστὶ λίθου· 3) τὸ ἔλον, εἰς τὸ ἑποῖον ἀνήκει τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ὁ Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφιστῶν (=ἐκ τῶν σοφιστῶν).

§ 17. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τότε ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἂν εἶνε ἐπίθετον, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

1) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμφυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων, ἂν εἶνε ὁμοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δὲ γένος, ἂν εἶνε ἑτερογενῆ. Εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἄρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· π. χ. Ἰππάρχος καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν. — Συνεληλυθότες ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά. — Ἡ μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἀγαθαί εἰσιν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε, ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ διττὸν ἀριθμὸν· π. χ. ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἐτέρω τε καὶ φίλω ἤμεν.

2) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται συνήθως ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Ἐλλειψις ὄρου τινὸς ἢ ὄρων τῆς προτάσεως.

§ 18. Ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τὸ ὑποκείμενον παραλείπεται, ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ μετ' ἐμφάσεως· διότι ἡ κατάληξις τοῦ ῥήματος εἶνε ἐπιτιγδαία νὰ δηλώσῃ αὐτό· π. χ. τί πωλεῖς; (δηλ. σύ). Ἄρτους πωλῶ (δηλ. ἐγώ). — Ἐλληνές ἐσμεν (δηλ. ἡμεῖς).

§ 19. Ἐπὶ τρίτου προσώπου τὸ ὑποκείμενον δὲν παραλείπεται, εἰμὴ εἰς τὰς ἑξῆς περιστάσεις :

1) ὅταν εἶνε πρόσωπον, ἕπερ ἔχει ὡς ἔργον τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π. χ. ἐσάλπιγξε (δηλαδὴ ὁ σαλπικχιτής). — Ἐκήρυξε (δηλ. ὁ κήρυξ). — ὕει, βρέχει, νίφει, ἀστράπτει, βροντᾷ (δηλ. ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός).

2) ἐπὶ τοῦ φασί, λέγουσι καὶ τῶν ὁμοίων, ὅταν νοῆται γενικῶς τὸ οἱ ἄνθρωποι· π. χ. φασὶ τὰς Ἀθήνας θεοσεβεστάτας εἶναι.

3) ὅταν νοῆται ἐκ τῶν προηγουμένων· π. χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει (δηλ. ὁ Κῦρος) αὐτῷ.

§ 20. Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ἐγὼ μὲν εἰμι ἐπιμελής, οὐ δὲ οὐκ εἶ (δηλ. ἐπιμελής).

§ 21. Τὸ συνδεδεικὸν εἶναι παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἔξωθεν ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ἡ σοφία πάντων κάλλιστον (δηλ. ἐστίν).— Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥῆδιον (δηλ. ἐστίν).— Ἐγὼ μὲν πλούσιός εἰμι, οὐ δὲ πτωχός (δηλ. εἶ).

§ 22. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. οὐ μὲν ὕδωρ πίσεις, ἐγὼ δὲ οἶνον (δηλ. πίνω).

§ 23. Πολλάκις παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον συγχρόνως, ἢ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συνδεδεικόν, ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδεδεικόν, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου νοῶνται. π. χ. ὁ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἂν ποτε γένοιτο καλός· ἐστὶ γὰρ αἰεὶ (δηλ. ὁ κακὸς ἀνὴρ κακός).— Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστιν, οἶνος δὲ νοῦ (δηλ. κάτοπτρόν ἐστιν).— Σὺ δὲ τίς εἶ; Παιδοτρίβης (δηλ. ἐγὼ εἰμι).— Ἐνίοτε παραλείπεται ὀλόκληρος πρότασις, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῶν συμπραξομένων νοῆται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. δεῦρο, ὦ Σώκратες (δηλ. ἴθι ἢ ἐλθέ).— Ἄληθῆ ἐστὶ ταῦτα; πάνυ γε (δηλ. ἀληθῆ ἐστὶ ταῦτα).

6. Προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως.

§ 24. Πολλάκις πλὴν τῶν κυρίων ὄρων προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἄλλαι λέξεις, ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν τὴν ἔννοιαν τῶν κυρίων ὄρων. Αἱ λέξεις αἕτινες προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν ὄρον τινὰ τῆς προτάσεως, λέγονται προσδιορισμοί, π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.— Ὁ ἐπιμελής μαθητής ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος.— Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 25. Οἱ προσδιορισμοὶ διαιροῦνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ἐπιρρηματικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν εἶνε οἱ ἐκφερόμενοι δι' ὀνομάτων· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητής ἐστὶν ἐπαίνου ἄξιος. Ἐπιρρηματικοὶ δὲ οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων ἢ ἄλλων λέξεων ἐπιρρηματικῶς λαμβανομένων· π. χ. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 26. Τῶν ὀνομαστικῶν προσδιορισμῶν εἶδη εἶνε α' τὸ ἀντι-

κείμενον· β') Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· γ' Ἡ παράθεσις· δ') Ἡ ἐπεξήγησις· ε' Ὁ διὰ γενικῆς προσδιορισμός· ς' Ὁ διὰ δοτικῆς προσδιορισμός.

α' Τὸ ἀντικείμενον.

§ 27. Ἀντικείμενον λέγεται ἡ πλαγία πῶσις, ἣν χρῆσιμεύει πρὸς συμπλήρωσιν ἢ ἀκριθέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.—Τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύδων.—Κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

§ 28. Τὸ ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἐξωτερικόν, ἦτοι ἐξω τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος κείμενον π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.—Τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύδων ἢ ἐσωτερικόν, ἦτοι περιεχόμενον ἤδη ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ῥήματος· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Τὸ ἐσωτερικόν ἀντικείμενον λέγεται καὶ σύστοιχον ἀντικείμενον ἢ σύστοιχος αἰτιατική.

§ 29. Ὡς ἀντικείμενον τίθεται τὸ εὐσιαστικόν. Ἄλλὰ καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχή καὶ ἀντωνυμία καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις τίθενται ὡς ἀντικείμενα· π. χ. Κολάζετε τοὺς κακοὺς.—Μίσει τοὺς κολακεύοντας.—Ἐαυτοῦ κήδεταί ὁ προνομῶν ἀδελφοῦ.—Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλει.—Κυρὸς ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν.

ΣΗΜ. Ὡς τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκφέρεται πολλάκις διὰ τῆς εἰς, περὶ, ὑπέρ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ πρὸς ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. διέφθειραν εἰς ὀκτακοσίους (=ὡς ἔγγιστα ὀκτακοσίους). Συνέλοβον περὶ τοὺς ἑκατὸν αἰδρας.

§ 30. Τὸ ἐξωτερικόν ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἄμεσον ἢ ἔμμεσον. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε τὸ ἀντικείμενον, εἰς τὸ ἔποισον κατ' εὐθείαν μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· π.χ. γράφω ἐπιστολήν.—Ἐμμεσον δὲ εἶνε τὸ ἀντικείμενον, τὸ ἔποισον εὐρίσκειται εἰς ἀπωτέραν σχέσιν πρὸς τὸ ῥήμα· π. χ. τὸ ὑπερῶν γέμει ἰσχύδων. Καὶ τὸ μὲν ἄμεσον ἀντικείμενον τίθεται μόνον μετὰ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἢ καὶ μετὰ ἀμεταβάτων λαμβανομένων μεταβατικῶς, τὸ δὲ ἔμμεσον τίθεται καὶ μετὰ μεταβατικῶν καὶ μετὰ ἀμεταβάτων ἢ οὐδετέρων καὶ μετὰ παθητικῶν ῥημάτων.

§ 31. Τὸ αὐτὸ ῥήμα δύναται νὰ ἔχη δύο ἀντικείμενα, τὸ μὲν

ἔν ἄμεσον, τὸ δὲ ἕτερον ἔμμεσον· π. χ. πληρῶ τὴν ὑδρίαν ὕδατος. — Ὁ Ἰσοκράτης ἐδίδαξε τὴν Δημοσθένην τὴν ῥητορικὴν.

ΣΕΜ. Ἐάν τρέφομεν τὴν ἐνεργητικὴν οὐνταξιν εἰς παθητικὴν, τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· π. χ. ἡ ὑδρία πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος. — Ὁ Δημοσθένης ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους.

§ 32, Εἰς τὸ ἀντικείμενον δύναται· νὰ ἀποδοθῆ καὶ κατηγορούμενον, τὸ ὅποιον συμφωνεῖ πρὸς αὐτό, ὡς συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον· π. χ. Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησε.

1. Ἡ αἰτιατικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 33. Ἡ αἰτιατικὴ ἐκφράζει τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων καὶ τῶν μεταβατικῶς λαμβανομένων ἀμεταβάτων. Ταῦτα εἶνε πάμπολλα καὶ πολυειδῆ· π. χ. Ὁ Ξέρξης Διῶρυξε τὸν Ἄθω. — Ὁ Φειδίας ἔπλασε τὸν Δία. — Πλέω τὴν θάλασσαν κτλ. Ἰδίᾳ σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται· π. χ. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός. — Τοὺς φίλους εὐεργέτει. — Μέμνησο πλοῦσις ὦν τοὺς πένητας ὠφελεῖν. — Ψευδῆς διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται.

ΣΗΜ. Τὸ λυσιτελεῖν καὶ τὸ συμφέρειν συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. τοῦτο λυσιτελεῖ τῇ πόλει.

34. Παντὸς εἶδους ῥήματα, καὶ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ καὶ οὐδέτερα, δέχονται αἰτιατικὴν οὐσιαστικοῦ ἢ συστοίχου ἢ συνωνύμου πρὸς αὐτό· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον. — Νοσῶ νόσον δεινὴν. Πορεύομαι μακρὰν ὁδόν. — Ζῶ βίον τερπνόν. Ἡ αἰτιατικὴ αὐτῆ τοῦ συστοίχου ἢ συνωνύμου οὐσιαστικοῦ λέγεται ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον. Τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ. Ὅταν δὲ παραλείπηται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ, τὸ μετ' αὐτῆς συνημμένον ἐπίθετον τρέπεται εἰς οὐδέτερον γένος πληθυντ. ἀριθμοῦ, σπικνωτέρου ἐνικοῦ· π. χ. τὴν πόλιν οὐ μικρὰ ἔβλαψεν (= οὐ μικρὰς βλάβας ἔβλαψε). — Μέγα δύναμαι (μεγάλην δύναμιν δύναμαι). — Ὁξὺ ἀκούω κτλ.). —

§ 35. Πολλὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία εἶνε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἢ δὲ ἄλλη τὸ ἔμμεσον. Τοιαῦτα ῥήματα εἶνε.

α' τὰ παιδευτικά· π. χ. διδάσκω σε τὴν ῥητορικὴν· Εἰς τὰ παιδευτικά ἀνήκει καὶ τὸ ἀναμιμνήσκειν καὶ τὸ ὑπομιμνήσκειν·

β') τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημαντικά· π. χ. ὁ πάππος τὸν Κῦρον καλὴν στολὴν ἐνέδυσσε·

γ') τὰ αἰτητικά, αἰτεῖν, αἰτεῖσθαι, ἀπαιτεῖν, καὶ τὰ στερητικά ἀποστερεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι· π. χ. ὕμῃς βασιλεὺς τὰ ἑπτα ἀπαιτεῖ. Εἰς τὰ αἰτητικά ἀνήκει καὶ τὸ ἐρωτᾶν καὶ τὸ ἱκετεύειν. Εἰς δὲ τὰ στερητικά ἀνήκει καὶ τὸ κρύπτειν καὶ κρύπτεσθαι.

ΣΗΝ. Ἐντὶ τοῦ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) τινὰ τι λέγεται καὶ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) παρὰ τινὸς τι.

§ 36. Τὰ κλητικά (καλεῖν, ὀνομάζειν, προσαγορεύειν κτλ.) καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ποιεῖν ἢ ἐκλέγειν συντάσσονται πολλάκις μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία παριστᾷ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἢ δὲ ἄλλη εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου· π. χ. τοὺς φιλοσόφους θεῖους προσαγορεύω.—Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησε.

§ 37. Πολλὰ ῥήματα πλὴν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου λαμβάνουσι καὶ αἰτιατικὴν σύσταινον, ἧτοι ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον· π. χ. Μέλητός με ἐγράφατο τὴν γραφὴν ταύτην. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ σύνταξις τοῦ ποιεῖν ἢ λέγειν τινὰ ἀγαθὸν ἢ κακόν τι.

2. Ἡ γενικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 38. Μετὰ τῆς γενικῆς συντάσσονται τὰ ἑξῆς ῥήματα·

α') τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά· π. χ. Μαθημάτων φρόντιζε μᾶλλον ἢ χρημάτων.—Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἡμέλει.—Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ φεῖδεσθαι καὶ τὸ ἀφειδεῖν ὅλον χρόνον φεῖδου.

β) τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· π. χ. ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης·

γ') τὰ αἰσθητικά ὀσφραίνεσθαι, αἰσθάνεσθαι, ἀκούειν καὶ ἀκροᾶσθαι· π. χ. οἱ ἵπποι ἀνέστρεφον, ἐπεὶ τῶν καμῆλων ὀσφροντο—τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε.

ΣΗΜ. Τὸ αἰσθάνεσθαι συντάσσεται καὶ μετ' αἰτ., τὸ δὲ ἀκούειν συντάσσεται συνηθέστερον μετ' αἰτ., ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἶνε πρᾶγμα ση-

μαίνον αὐτὸ τὸ ἀκουόμενον· π. χ. ἀκούω τοὺς λόγους. Πολλάκις δὲ συντάσσεται μετ' αἰτ. τοῦ πράγματος ὡς ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ γεν. τοῦ προσώπου ὡς ἐμμέσου ἀντικειμένου· π. χ. ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Μετὰ τῆς γενικῆς δὲ τοῦ προσώπου δύναται νὰ τεθῆ καὶ ἡ παρά.

δ') τὰ ἀρχικά καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν οὐγκριτικὴν· π. χ. δεινὸν τοὺς χεῖρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν· ἄνθρωπος ξυνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων. Οὕτω βασιλεύω, τυραννεύω, κρατῶ, περιγίγνομαι, ὕστερῶ, πρόχω τινός κτλ.

ε') τὰ ἐφετικά (ἐφίεσθαι, ἐπιθυμεῖν, ὀρέγεσθαι, γλίχεσθαι, ἐρᾶν καὶ τὸ πεινῆν καὶ τὸ διψῆν)· π. χ. αἰσχροῶν κερδῶν μὴ ἐφίεσο·—τοῦ ζῆν οὐδεις ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ·—πεινώσει πολλοὶ τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἦττον ἢ τῶν σίτων.

ΣΗΜ. Τὸ ποθεῖν συντάσσεται μετ' αἰτιτικῆς.

ς') τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· π. χ. μακάριος, ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου. Τὸ στοχάζομαι τινας, ψεύδομαι (ἱποτυγχάνω) τινός.

ζ') τὰ ἀρχῆς καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. σὺν θεοῖς ἄρχου παντὸς ἔργου·—λήγε τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος·

η') τὰ ἀφῆς σημαντικά, ἄπτεσθαι, ψύειν, λαμβάνεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐπιλαμβάνεσθαι, ἀντέχεσθαι, καὶ τὸ πειρᾶν καὶ πειρᾶσθαι· π. χ. τῶν ἀποθανόντων οὐδὲν ἄλγος ἄπτεται·—ἦθους δικαίου φαῦλος οὐ ψαύει λόγος·—νόμων ἔχεσθαι τῶν ἐγχωρίων καλόν·—τίς οὐ πολλῶν κακῶν πεπειράται;

θ') τὰ μετοχῆς, μεταλήψεως καὶ ἀπολαύσεως σημαντικά· π. χ. ἀνθρώπου ψυχῆ τοῦ θεοῦ μετέχει·—τὸ ἀνθρώπινον γένος μετέιληφεν ἀθανασίας·—οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὖνοί σοι γίνονται·—ὄλγοι ἐγεύσαντο σίτου. Τὸ καρποῦσθαι συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς.

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ αὕτη εἶναι διαιρετικὴ, σημαίνει δηλ. τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος μετέχει, μεταλαμβάνει, ἀπολαύει τις. Μετὰ τοιαύτης δὲ γενικῆς συντάσσονται καὶ ἄλλα ῥήματα· π. χ. ἔτεμε τῆς γῆς·—Ὁ Κῦρος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου.

ι') τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως καὶ ἀπαλλαγῆς σημαντικά (χωρίζομαι, ἀφίσταμαι, ἀπέχω, ἀπέχομαι, ἐλευθεροῦμαι, εἶργο-

μαι, κωλύομαι ἀπαλλάττομαι κτλ.)· π. χ. πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται.—ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται γενικὴ τοῦ χωρισμοῦ καὶ εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμενον. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ μεταδατικῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον, καὶ γενικὴν τοῦ χωρισμοῦ ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον π. χ. λῦσόν με δεσμῶν· — τὰ πλοῖα εἶργε (Λύσανδρος) τοῦ εἴσπλου.

ια') τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. τὸ ὑπερῶον γέμει ἰσάδων. — Σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν. Τὰ δὲ μεταδατικὰ τούτων, ἦτοι τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά, πλὴν τῆς γενικῆς (ἣτις εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμ.) δέχονται καὶ αἰτιατ. τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου· π. χ. ἔρωσ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ πληροῖ.—ἐγέμισε τὴν ναῦν ξύλων·

ιβ') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, πρό, ὑπὲρ καὶ κατὰ π. χ. πολλοῖς ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας.—τῶν πολεμίων κατεφρόνησαν. Ὅταν τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶνε μεταδατικά, δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ γενικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π. χ. ἰσχὺν ἠξίωσαν τοῦ δικαίου προθεῖναι — τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτήματα ἔμοῦ κατηγοροῦν.

3. Ἡ δοτικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 39. μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε·

α') τὰ ἔχοντα ἐν γένει τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι καὶ λέγειν. Ταῦτα, ἂν εἶναι μεταδατικά, δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου π. χ. οἱ θεοὶ πολλὰ ἀγαθὰ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις· — ταῦτα ἀπαγγείλατε βασιλεῖ·

β') τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν, οἷον τὸ ὀργίζεσθαι, χαλεπαίνειν, εὐνοεῖν, φθονεῖν· καὶ τὰ βοηθείας σημαντικά, βοηθεῖν, ἀμύνειν, ἀρήγειν κτλ.· π. χ. οἱ στρατιῶται ὀργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ· — δοῦλος πεφυκῶς εὐνόει τῷ δεσπότῃ· — ἀμυνῶ τῷ νόμῳ.

γ') τὰ εὐπειθείας, ἀκολουθίας καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· π. χ. τοῖς νόμοις πείθου· — τῇ ἀχαριστίᾳ ἔλεται ἢ ἀναισχυντία· — ἔμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει·

δ') τὰ ἐξῆς ῥήματα, διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται ἀμοιβαιότης μεταξὺ τοῦ ὑποκειμ. καὶ τοῦ ἀντικειμ. 1) τὰ ἐρίσεως σημαντικά· ἐρίζειν, μάχεσθαι, πολεμεῖν κτλ., π. χ. Θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστι· — 2) τὰ συμφωνίας καὶ συνδιαλλαγῆς σημαντικά· π. χ. τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις· — τοῖς ἐχθροῖς κατηλλάγην· — 3) τὰ μίξεως σημαντικά· π. χ. κακοῖς ὁμιλῶν (=συναναστρεφόμενος) καυτὸς ἐκδήσει κακός· — 4) τὰ ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος σημαντικά· π. χ. φιλοσόφῳ ἔοικας. Ἡ δοτικὴ αὕτη λέγεται δοτικὴ τῆς κοινωνίας. Ἀντὶ τῆς δοτικῆς ταύτης δύναται νὰ τεθῆ ἢ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς· π. χ. πολεμῶ πρὸς τινα· διαλλάττομαι πρὸς τινα κτλ. Τὰ μεταβατικά τῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν τῆς κοινωνίας ὡς ἔμμεσον· π. χ. ὁ Μίδας τὸν Σάτυρον ἐθήρευσεν οἶνω κεράσας τὴν κρήνην· — μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσω·

ε') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων, ἐν, σύν, ἐπί, πρὸς, παρὰ, περὶ καὶ ὑπό· π. χ. ἐμμένω τῷ λόγῳ. — Τὰ Κύθηρα ἐπίκειται τῇ Λακωνικῇ. — Θεὸς τοῖς ἀργουσιν οὐ παρίσταται· — συμφορᾷ περιέπεσον. Πολλὰ μεταβατικά σύνθετα μετὰ τινος τῶν εἰρημένων προθέσεων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ. ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσε· = ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμοι προσέχουσι τὸν νοῦν.

§ 40. Τὸ μεταδιδόναι πλὴν τῆς δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου δέχεται καὶ γενικὴν διαιρετικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον· π. χ. μετάδος ἡμῖν τῆς εὐπραξίας.

6'. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί.

§ 41. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται εἰ προσδιορισμοί, εἴτινες ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτων καὶ συνάπτονται μετ' οὐσιαστικῶν, ἵνα προσδιορίσωσι καὶ διαστείλωσιν αὐτὰ ἀπ' ἄλλων ὁμοειδῶν· π. χ. σοφὸς ἀνὴρ· — μεγάλη πόλις.

§ 42. Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ μετοχαὶ καὶ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος — ἡ ἡμετέρα πόλις. Πρὸς τούτοις καὶ γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις· μετὰ

πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου καὶ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· π. χ. Ὁ Ἀθηναίων (=δ Ἀθηναϊκός) δῆμος· — αἱ πέρυσι (= αἱ περισυναί) πρεσβεῖται· — ἢ κατὰ νόμον (= ἢ νόμιμος) τιμωρία.

§ 43. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητής, αἱ ὑψηλαὶ δρύες.

§ 44. Πολλάκις ἐλλείπει τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν καὶ ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς λαμβάνεται τότε ὡς οὐσιαστικόν. Συνήθως δὲ ἐλλείπει α' τὸ ἄνθρωπος ἢ ἄνθρω· π. χ. οἱ σοφοί, οἱ περὶ τὸν Κῦρον (δηλ. ἄνδρες)· β') τὸ γῆ ἢ χώρα· π. χ. ἡ ἔρημος, ἡ οἰκουμένη· γ') τὰ μοῖρα· π. χ. ἡ εἰμαρμένη, ἡ πεπρωμένη· δ') τὸ τέχνη· π. χ. ἡ ὀητορικὴ· ε') τὸ πρᾶγμα ἢ πράγματα· π. χ. τὰ τῆς πόλεως (δηλ. πράγματα).

γ'. Ἡ παράθεσις.

§ 45. Παράθεσις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον τίθεται, ἵνα ἀκριβέστερον προσδιορίσῃ καὶ χαρακτηρίσῃ ἄλλο οὐσιαστικόν.

Συμφωνεῖ δὲ ἡ παράθεσις μὲ τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς· — περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος.

δ'. Ἡ ἐπεξήγησις.

§ 46. Ἐπεξήγησις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον τίθεται μετ' ἄλλο οὐσιαστικόν, ἵνα σαφηνίσῃ καὶ ἐπεξηγήσῃ αὐτό· π. χ. ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει, χρόνος. εἶναι δὲ καὶ ἡ ἐπεξήγησις παράθεσις καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ πρὸ τῆς ἐπεξηγήσεως τίθεται τὸ δηλαδὴ· π. χ. ὁ κοινὸς ὅλων ἰατρός θά σε θεραπεύσῃ, δηλαδὴ ὁ χρόνος.

§ 47. Πολλάκις πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἄντωνυμίας τίθεται ἀπαρέμφατον ἢ πρότασις διὰ τοῦ ὅτι ἐκφωρομένη· π. χ. τότε μοι δοκεῖ εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι τοὺς

ἔπιτελουμένους ἡμῶν.— Τοῦθ' ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν.

§ 48. Ὅταν ἡ ἐπεξήγησις εἴνε μέρος τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ, λέγεται ἐπιμερισμός· π. χ. οἱ ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους, οἱ δυνατώτατοι ἀνεχώρουν.—Οἱ δὲ κληρὸν ἐσημήναντο ἕκαστος.

ε'. Προσδιορισμὸς διὰ γενικῆς.

1. Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 49. Ἡ γενικὴ οὐσιαστικοῦ τίθεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὴν συνυπάρχουσαν μεταξὺ αὐτῶν σχέσιν. Κατὰ τὴν σχέσιν δέ, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ γενικὴ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, εἶνε α') γενικὴ κτητικὴ· π. χ. ἡ οἰκία τοῦ Μιλτιάδου—ὁ ἀγρὸς τοῦ Περικλέους· β') γενικὴ τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου· π. χ. στέφανος χρυσοῦ—πλοῖα σίτου· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. γραφὴ ἀσεβείας· δ') γενικὴ τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀξίας· π. χ. ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν—δουλὸς πέντε μῶν· ε') γενικὴ τοῦ διηρημένου ἔλου (διαιρετικὴ)· π. χ. ἀνὴρ τοῦ δήμου (=ἐκ τοῦ δήμου)· ς') γενικὴ ὑποκειμενικὴ· π. χ. ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (δηλ. οἱ Ἕλληγες ἐνίκησαν)· ζ') γενικὴ ἀντικειμενικὴ· π. χ. πόθος τῆς πατρίδος (ποθεῖ τις τὴν πατρίδα).

2. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 50. Ὡς μετὰ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ μετὰ ἐπιθέτου τίθεται γενικὴ· α') γενικὴ κτητικὴ. Συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς κτητικῆς τὰ ἐπίθετα, ἅτινα οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα θεωροῦνται ὡς κτημᾶ τινος· π. χ. ἵππος ἱερὸς τοῦ ἡλίου—ὁ φίλος μου· β') γενικὴ τῆς ἀξίας· π. χ. βιβλίον ἄξιον δραχμῆς· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. φόνου ὑπόδικος· δ') γενικὴ τοῦ διηρημένου ἔλου (διαιρετικὴ)· π. χ. οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων—οἱ σπουδαιότατοι τῶν λόγων—οἱ ἡμίσεις τῶν ἱπέων· ε') γενικὴ ἀντικειμενικὴ· π. χ. ποριστικὸς τῶν ἐπιτηδείων (=ἐπιτήδεις πορίζειν τὰ ἐπιτήδεια)—τοῦ ἤδιστου ἀκουσματος ἀνήκοος εἰ (οὐκ ἤκουσας τὸ ἤδιστον ἀκουσμα).

Μετὰ γενικῆς ἀντικειμενικῆς συντάσσονται μάλιστα τὰ ἐπίθετα

τὰ συγγενῆ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντασσόμενα μετὰ γενικῆς, ἦτοι τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ (ἀμνήμωντων κινδύνων), τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικὰ (ἐπιμελῆς τῶν μαθημάτων), τὰ μετοχῆς σημαντικὰ (κοινωνὸς σοφίας), τὰ ἀρχικὰ (κύριος τῆς Ἀσίας), τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικὰ (παράδεισος ἀγρίων θηρίων πλήρης· φίλων ἔρημος), τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικὰ (ὁ γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων)· 5') γενικὴ συγκριτικὴ. Μετὰ γενικῆς συγκριτικῆς συντάσσονται τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν· π. χ. Ἀλκιβιάδης ἦν νεώτερος Περικλέους· — ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.

§ 51. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν· — τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπείρως ἔχουσι. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς συντάσσονται τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα· π. χ. ποῦ γῆς ; σπανιώτερον χρονικά· π. χ. πηνίκα τῆς ἡμέρας ;

5'. Προσδιορισμός διὰ δοτικῆς

1. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 52. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα εἶνε α') τὰ ὠφελείας καὶ βλάβης, φιλίας καὶ ἐχθρας σημαντικὰ· π. χ. οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι εἰσίν. — Τὰ ἐκάστῳ ὠφέλιμα κτήματα· β') τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικὰ· π. χ. ἔππος εὐπειθῆς τῷ ἡνιόχῳ. — Ἀπαντα τῷ πλουτεῖν ἔσθ' ὑπήκοα· γ') τὰ ὁμοιότητος, ἰσότητος, ταυτότητος, συμφωνίας, συγγενείας, μίξεως καὶ προσεγγίσεως σημαντικὰ· π. χ. οὐ ταῦτ' ἀ γίνεται τὰ γαθὰ τοῖς ἡδέσιν. — Ἡδονὴ ἀμικτος φρονήσει. Πλησία τῷ νυμφίῳ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀνωτέρω τάξεις οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς κτητικῆς· π. χ. τὸ φίλος, ἐχθρός, πολέμιος, ὑπήκοος, ὄμορος, συγγενής. Βοιωτοὶ ὄμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσι. — Συγγενὲς ἀκολασίας.

§ 53. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοίως ἐκείνῳ· — εὐνοϊκῶς ἔχω τινί. Καὶ τὸ ἅμα καὶ τὸ ὁμοῦ, ἐπειδὴ

κατὰ σημασίαν εἶνε συγγενῆ μὲ τὰ μίξεως σημεντικῶν ἐπίθετα, συνιάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοῦ τῷ πληῶ, ἅμα ἡμέρα.

2. Δοτικὴ προσωπικὴ.

§ 54. Δοτικὴ προσωπικὴ λέγεται ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, διὰ τὸ ὅποιον γίνεται τι. Τισαύτη δὲ εἶνε α') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει τι ὡς κτήμα ἢ πρὸς χρῆσιν (δοτικὴ κτητικὴ)· τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ ὑπάρχειν· π. χ. ἔστι μοι χρήματα (= ἔχω χρήματα).—Τούτων τῶν μερῶν ἔν ἔστι παισίν (= διὰ τοὺς παῖδας, πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων)· β') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, πρὸς ὠφέλειαν ἢ βλάβην τοῦ ὁποίου γίνεται τι (δοτ. χαριστικὴ καὶ ἀντιχαριστικὴ)· π. χ. ἕαυτος ἑαυτῷ πονεῖ (χάριν ἑαυτοῦ, πρὸς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ)· γ') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὅποιον ἀληθεύει τι (δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς)· π. χ. γέρον γέροντι γλῶττιαν ἠδίστην ἔχει, παῖς παιδί· δ) ἡ δοτικὴ τοῦ συμπαθεύοντος προσώπου (δοτικὴ ἠθικὴ)· π. χ. ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος.

Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 55. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται α') δι' ἐπιρρημάτων· π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· β') διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ προθέσεως ἢ ἀνευ προθέσεως· π. χ. ἐν Ἀθήναις οἰκῶ—οἱ λαγῶ τῆς νυκτὸς νέμονται· γ') διὰ μετοχῆς ἢ ἑλης προτάσεως· π. χ. παῖς ὢν (= ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ) ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα—ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὢν.

§ 56. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ σημαίνουσι α') τὸν χρόνον, β') τὸν τόπον, γ') τὸν τρόπον, δ') τὸ ποσόν, ε') τὸ κατὰ τι ἢ τὴν ἀναφοράν, ζ') τὴν αἰτίαν.

1. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου.

§ 57. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται α') διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· β') διὰ γενικῆς χρονικοῦ ἐνόματος (ἑσπέρας, μεσημβρίας, νυκτὸς, χειμῶνος, ἡρος, θέρους)· π. χ. ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, θέρους δὲ εὐτυχίος· γ') διὰ γενι-

κῆς μετὰ προθέσεως· π. χ. ἐπὶ Κέρροπος ἢ Ἀττικὴ κατὰ πόλεις
 ᾤχεϊτο· — πρὸ τῆς μάχης· δ') διὰ δοτικῆς, ἔταν ὁ χρόνος εἶνε
 ἀκριβῶς ὠρισμένος· π. χ. ταύτη τῇ νυκτί. Ἡ δοτικὴ αὐτὴ
 τίθεται συνήθως μετ' ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἑορτῶν (ἐπειδὴ εἶνε ὠρισμένος ὁ χρόνος αὐτῶν) ἄνευ ἐπιθετι-
 κοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. Διονυσίοις, Παναθηναίοις. Ὅταν δὲ
 πρόκειται νὰ δηλωθῇ περίοδος χρονικὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνε-
 ται τι, τότε τίθεται ἡ δοτικὴ μετὰ τῆς προθέσεως ἐν π. χ. ἐν
 ἑβδομήκοντα ἔτεσιν· — ἐν εἰρήνῃ. ἐν πολέμῳ κτλ. ε') δι' αἰτ.
 μετὰ τῆς μετά, ἔταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ ὕστερον, μετὰ
 τῆς περί, ἔταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ περίπου· π. χ. μετὰ
 τὴν μάχην (ὕστερον ἀπὸ τὴν μάχην), περὶ μεσημβρίαν (=πε-
 ρίπου τὸ μεσημέρι). στ') διὰ χρονικῆς μετοχῆς· π. χ. παῖς ὢν
 ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα· ζ') διὰ χρονικῆς προτάσεως· π. χ.
 ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τίσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὦν.

2. Προσδιορισμὸς τοῦ τόπου.

§ 58. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου σημαίνει α') τὸν τόπον,
 ἐν ᾧ γίνεται τι, ἤτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· β') τὸν τόπον, εἰς
 τὸν ὁποῖον πορεύεται τι, ἤτοι τὴν εἰς τόπον κίνησιν· γ') τὸν τό-
 πον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὀρμάται τι, ἤτοι τὴν ἐκ τόπου κίνησιν· δ') τὸν
 τόπον, διὰ τοῦ ὁποίου πορεύεται τι, ἤτοι τὴν διὰ τόπου κίνησιν.

§ 59. Ἡ ἐν τῷ τόπῳ στάσις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν στάσεως
 σημαντικῶν ἐπιρρημάτων. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ εἰς -οῦ (π. χ. αὐ-
 τοῦ, πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ), τὰ ἐξ ὀνομάτων εἰς -οι (π. χ. οἴκοι
 Μεγαροῖ, Ἰσθμοῖ), τὰ εἰς -θι καὶ -οι (π. χ. αὐτόθι, Ἀθήνησι)
 καὶ ἄλλα τινά, εἶον ἐκεῖ, ἐνταῦθα, ἐνθάδε· π. χ. αὐτοῦ μένε.
 — Ἀθήνησι τοῦτο ἐγένετο· — ἐνθάδε κεῖται· — β') διὰ δοτι-
 κῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν π. χ. οἱ ἐν Χίῳ μετὰ τοῦ Ἐτεο-
 νίκου ὄντες στρατιῶται.

ΣΗΜ. Ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὁ τόπος, πέραξ τοῦ ὁποίου ἢ
 ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἢ πλησίον τοῦ ὁποίου ἢ ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ἢ κάτωθεν
 τοῦ ὁποίου γίνεται τι, τότε τίθεται ἡ γενικὴ ἢ δοτικὴ ἢ αἰτιατικὴ μετὰ
 τῆς ἄρμοζούσης προθέσεως (ιδὲ τὸ περὶ προθέσεων κεφ.)· π. χ. ὅ τ' ἐπὶ
 γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρόνος ἀρετῆς οὐκ ἀντάξις. — Πόλις ἐπὶ θαλάσσης
 πλησίον τῆς θαλάσσης).

§ 60. Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν εἰς -δε (-ζε) ἢ -σε ἐπιρρημάτων καὶ ἄλλων, οἷον τὸ ποι, εἰ, ὅποι, εἴσω, ἐνθάδε κτλ. π. χ. ἄλλοσε οὐδαμῶσε ἐξήλθες. — χωρὶς ἂν εἴσω. β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί. π. χ. Κροῖσος ἐπὶ Σάρδεων ἔφευγε. γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπί, παρὰ, ὡς. π. χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. — ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν. — ἔφευγον πρὸς τὸ ὄρος. — τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

§ 61. Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ τῶν εἰς θεν ληγόντων ἐπιρρημάτων ἢ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ ἢ τῆς ἀπό. π. χ. ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; Ἐξ ἀγορᾶς, ὧ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

§ 62. Ἡ διὰ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ. π. χ. πορεύομαι διὰ τῆς ἀγορᾶς.

3. Προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

§ 63. Ὁ τρόπος ἐκφέρεται α') διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. βουλευτοῦ μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα. β') διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων διὰ, μετά, ἀπό, ἐκ. π. χ. ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου (= αὐτομάτως) παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (= ταχέως). γ') διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως σύν, ὡς βία εἶλον τὸ χωρίον. — σύν γέλωτι ἤλθον. δ') δι' αἰτ. ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως κατά. π. χ. τίνα τρόπον (= πῶς) τὴν θύραν κόψω; — κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει τὸ ἀγαθόν. ε') διὰ τροπικῆς μετοχῆς. π. χ. ληξόμενοι ζῶσι.

§ 64. Συγγενῆς μὲ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου εἶνε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργανου ἢ μέσου. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον ἐκφέρεται α') διὰ δοτικῆς. π. χ. λίθοις ἐβαλλον. β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ, μάλιστα ἐπὶ προσώπων π. χ. διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὀρώμεν. — ἔλεγε δ' ἐρμητέως.

4. Προσδιορισμὸς τοῦ πεδίου.

§ 65. Τὸ ποσὸν ἐκφέρεται α') διὰ τῶν ποσοτικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. πάνυ ὀλίγοι. — πολλὸ ἄριστος. — β') διὰ δοτικῆς. Ἡ

δοτική τίθεται μετὰ τῶν παραθετικῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἔννοιαν παραθετικὴν καὶ λέγεται δοτικὴ τοῦ μέτρου ἢ τῆς διαφορᾶς π.χ. πολλῶ κρείττον ἐστὶν ἐμφανῆς φίλος ἢ χρυσὸς ἀφανῆς. — ἐνιαυτῶ πρεσβύτερος. — γ') δι' αἰτιατικῆς ἐπὶ ἐκτάσεως τοπικῆς ἢ χρονικῆς π. χ. ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. — ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ γενικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τμήματος. Τοιαύτη γενικὴ τίθεται μετὰ τοῦ ἀξιοῦν, ἀξιοῦσθαι, τιμᾶν, τιμᾶσθαι, καὶ μετὰ τῶν πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως σημαντικῶν ῥημάτων π. χ. ἤξιώθην μεγάλωνδωρεῶν. — τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί.

5. Προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.

§ 66. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται α') δι' αἰτιατικῆς π. χ. θαυμαστὸς τὸ μέγεθος. — τὸν δάκτυλον ἀλγῶ β') δι' αἰτιατ. μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ, εἰς πρὸς, περί π. χ. καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν. — πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος καρτερικώτατος. — οἱ διαφέροντες εἰς ἀρετὴν γ') διὰ δοτικῆς π. χ. ἐγὼ οὔτε ποσὶν εἰμι ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός δ') δι' ἀπαρεμφάτου π. χ. φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν (=κατὰ τὴν ὄψιν), δεινοὶ δὲ μάχην. Πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὥστε π. χ. τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι (=ὡς πρὸς τὸ λούσασθαι, εἰς τὸ νὰ λουσθῇ τις).

6. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου.

§ 67. Τὸ αἶτιον εἶνε τριπλοῦν, α') τὸ ποιητικόν, ἦτοι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον β') τὸ ἀναγκαστικόν, ἦτοι τὸ ἀναγκάζον τὸ ποιητικόν εἰς ἐνέργειαν γ') τὸ τελικόν, ἦτοι τὸ σημαῖνον τὸ τέλος, τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται τι.

§ 68. Τὸ ποιητικόν αἶτιον ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ῥημάτων εἶνε τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ (σπανίως μετὰ τῆς πρὸς, παρὰ, ἐκ) π.χ. βούλονται πάντες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι β') διὰ δοτικῆς, εἰταν τὸ ῥῆμα εἶνε χρόνου παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελείου

ἢ τετελεσμένου μέλλοντος· π. χ. ταῦτα Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

§ 69. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ ἧ ἔνεκα, σπανιώτερον μετὰ τῆς ἐκ ἧ ἀπό· π.χ. οὐκ ἐδύναντο καθεύδειν ὑπὸ λύπης·—τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν·—ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπγνήθη. Μετὰ τῶν ῥημάτων θαυμάζειν, μακαρίζειν, οἰκτείρειν, φθονεῖν καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ἀπλῆ γενικὴ εἰς εἰλήσων τῆς αἰτίας· π.χ. θαυμάζω σε τῆς τόλμης. — Ἐπὶ τῶν ῥημάτων κρίνειν, δικάζειν, διώκειν (=κατηγορεῖν), φεύγειν (=κατηγορεῖσθαι) τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖόν τις κρίνει, δικάζει κτλ. Οἱ Πέρσαι δικάζουσι καὶ ἀχαριστίας·—διώξομαι σε δειλίας (=θά σε κατηγορήσω ἐπὶ δειλίᾳ)· β') διὰ δοτικῆς· π.χ. δειλίᾳ ἔλιπον τὴν τάξιν. Μετὰ τῶν ψυχικοῦ παθήματος σημαντικῶν ῥημάτων λυπεῖσθαι, χαίρειν, ἤδυσθαι, ἄχθεσθαι κτλ. τίθεται πολλακίς ἢ δοτικῆ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ π. χ. χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γινομένοις τῶν κακῶν γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. διὰ, σπανίως μετὰ τῆς προθέσεως παρὰ ἧ κατὰ· π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοίαν·—κατὰ φιλίαν (=διὰ φιλίαν) εἰ πλείστοι ξυνέσποντο· δ') δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς ἢ αἰτιολογικῆς προτάσεως· π. χ. ὁ Κύρος ἄτε παῖς ὢν φιλόκακος καὶ φιλότιμος ἤδεδετο τῇ στολῇ.—Χαίρω ὅτι εὐδοκίμεις.)

§ 70. Τὸ τελικὸν αἴτιον, ἧτοι ὁ σκοπός, ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, σπανιώτερον μετὰ τῆς ὑπέρ· π. χ. τὰ δένδρα θεραπεύομεν τοῦ καρποῦ ἔνεκεν·—ὕπερ δόξης πάντα ποιοῦσι· β') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ π. χ. (ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπῳ οἰδήρος ἀνεύρηται)· γ') δι' αἰτιατ. μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ ἢ πρὸς, σπανιώτερον μετὰ τῆς διὰ, κατὰ, εἰς π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ·—παντοδαπὰ εὐρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν· δ') διὰ τελικῆς μετοχῆς, τελικῆς προτάσεως καὶ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· π. χ. τοῦτο λέξων ἔρχομαι·—τὰ πλοῖα Ἀβρουόμας κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ. — Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Ἀλιγνήταις Θυρέαν οἰκεῖν (=ἵνα οἰκῶσι).

Β'. Περὶ ἄρθρου.

§ 71. Τὸ ἄρθρον ἦτο ἀρχαιότατα δεικτικὴ ἀντωνυμία. Τὴν σημασίαν ταύτην ἐτήρησεν ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ α') εἰς τὸ ὃ μὲν—ὃ δὲ (=οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δὲ) καθ' ἑλας τὰς πτώσεις· π. χ. περὶ πλείονος ποιῶ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὃ μὲν (=οὗτος μὲν) γὰρ θνητός, ἢ δὲ (=ἐκεῖνη δὲ) ἀθάνατος· β') εἰς τὸ ὃ δέ, ἢ δέ, τὸ δὲ καθ' ἑλους τοὺς τύπους· π. χ. Κῆρος δίδωσι Κλεάρχῳ μυρίους δαρεικούς· ὃ δὲ (=οὗτος δὲ) λαθὼν τὸ χρυσίον συνέλεξε στρατευμα· γ') εἰς τὸ καὶ τόν· ὅπερ εὔρηται μόνον ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου· π. χ. καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται· δ') εἰς τὸ τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό· π. χ. ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τὸν (=πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα).—Ἔδει τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι ε') εἰς τὸ πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρότερον).

§ 72. Τὸ ἄρθρον ὡς ἄρθρον τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ α') ἵνα παραστήσῃ ἀντικείμενόν τι εἴδους τινὸς ὡς γνωστὸν καὶ ὠρισμένον· π. χ. οὕτως ἐκέλευσεν ὁ ἄνθρωπος (ὁ γνωστός ἄνθρωπος).—Οἱ ἐπιτὰ σοφοί· β') ἵνα δηλώσῃ ἕλον εἶδος ὠρισμένον· π. χ. ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (=τὸ ἀνθρώπινον γένος)· οὕτω τίθεται τὸ ἄρθρον μάλιστα μετ' ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν οὐσιαστικῶς λαμβανόμενων· π. χ. ὁ ἀνδρεῖος (=πᾶς ἀνδρεῖος), ὁ βουλόμενος.)

§ 73. Ἄνευ ἄρθρου τίθενται α') τὰ κύρια ὀνόματα (ἐκτὸς εἶναι εἶνε γενικῶς γνωστὰ ἢ ἐμνημονεύθησαν ἀνωτέρω· π. χ. ὁ Ὅμηρος· β') τὸ βασιλεύς, ὅταν λέγηται ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· γ') εἰς τινὰς συνήθεις καταστάσεις φράσεις : ἄμ' ἔφ, ἄμα ἤλιφ ἀνίσχοντι, ἀφ' ἑσπέρας, μέχρι δειλῆς, ἐν δεξιᾷ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες (=γυναικόπαιδα) κτλ.

§ 74. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συνάρθρου οὐσιαστικοῦ τίθεται ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς : αἱ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι, ἢ χάριν ἐμφάσεως μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ ἄρθρον καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· π. χ. ὀχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολὺς.)

§ 75. Τὸ ἐπίθετον ὅπερ ἄνευ ἄρθρου· κεῖται πρὸ συνάρθρου

οὐσιαστικοῦ ἢ μετὰ σύναρθρον οὐσιαστικόν, εἶνε κατηγορούμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. βέβαιον ἄξεις τὸν βίον δίκαιος ὧν — τὸ σῶμα θνητὸν ἔχομεν.

§ 76. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ τινος πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου· π. χ. ὁ τοῦ βασιλέως (=ὁ βασιλεὺς) θρόνος· — αἱ πέρουσι (=αἱ περυσί-
ναι) πρεσβεῖται· — ἢ κατὰ νόμον (=ἢ νόμιμος) τιμωρία.)

§ 77. Πᾶσα λέξις καὶ ὀλόκληρος πρότασις διὰ τοῦ ἄρθρου τὸ λαμβάνει δύναμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. ἔταν λέγω τὸ ἡμεῖς, τὴν πόλιν λέγω. — Ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς.

Γ'. Περὶ ἀντωνυμιῶν.

1. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 78. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται, ἔταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως (ἄλλως παραλείπονται)· π. χ. οὐ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. Ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου χρησιμεύει ἢ αὐτός. Ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τίθενται οἱ μὲν ἐγκλιτικὸι τύποι, μου, μοι, με, σου, σοι, σε, ἔταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀπλῶς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ ὀρθοτονοῦμενοι, ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, σοῦ, σοί, σέ, ἔταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως· π. χ. ἔστι μοι χρήματα· — ἐμοὶ μὲν ἔστι χρήματα, σοὶ δ' οὐ.

2. Ἡ ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 79. Ἡ αὐτός α') ἔχει διασταλτικὴν σημασίαν π. χ. αὐτὸς ὁ βασιλεύς. — Ἐμὲ αὐτὸν ὕδρισε· β') εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχει καὶ ἐπαναληπτικὴν σημασίαν καὶ χρησιμεύει ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου π. χ. μετεπέμψατο ὁ Ἀστυάγης τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παιδᾶ αὐτῆς· γ' μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ταυτότητα καὶ τίθεται. ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· π. χ. ὁ αὐτὸς ἀνὴρ (=ὁ ἴδιος).

3. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§. 80. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν, ἔταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς αὐτῆς προτάσεως·

π. χ. πείθω ἑμαυτόν· — γινῶθι σαυτόν· — ἑαυτοῦ κήδεται ὁ προ-
 νων ἄδελφός.

§ 81 Ἡ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία τοῦ γ'. προσώπου τίθεται καὶ
 εἰς ἐξηρητημένας προτάσεις ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς
 κυρίας προτάσεως (ἔμμεσος αὐτοπάθεια)· π. χ. ἄνθρωποι ἐπ' εὐ-
 δέναις μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἰσθωνται ἄρ-
 χεῖν ἑαυτῶν ἐπιχειροῦντας. Ἐπὶ τῆς ἐμμέσου ταύτης αὐτοπα-
 θείας τίθεται καὶ ἡ προσωπικὴ οὐ (σπανίως), εἰ σφῶν, σφίσι,
 σφᾶς· π. χ. ἐφραεῖτο ὁ Κύρος μὴ εἰ ὁ πάππος ἀποθάνη.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πληθυντικῷ εὐρίηται ἐνίοτε αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντὶ τῆς
 ἀλληλοπαθοῦς· π.χ. ἀπίστως ἔχουσι πρὸς ἑαυτοὺς (=πρὸς ἀλλήλους).

4. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 82. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως· ἄλλως
 τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἢ (ἐπὶ αὐτοπαθείας) τῶν
 αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. τὴν ἐμὴν τύχην εὐρήσεις βελτίω
 τῆς σῆς. — Τὴν σιγὴν σου συγχώρησιν θήσω. — Ἐλευθέρον φύ-
 λαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον. — Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώ-
 που δὲν εἶνε εὐχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῆς δὲ χρη-
 σιμεῖται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοῦ (αὐτοῦ, αὐτῶν) καὶ ἐπὶ αὐτοπαθείας
 ἡ γεν. ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτῶν· π. χ. Ἀστυάγης μετεπέμψατο τὴν
 θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. — Τῶν νικῶντων ἐστὶ καὶ τὰ
 ἑαυτῶν σφῆζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

5. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 83. Ἡ ὄδε δεικνύει τι παρὸν ἢ εὐθὺς κατόπιν λεγόμενον,
 ἢ οὗτος σημαίνει τι, περὶ τοῦ ἐποίου ἐγένετο λόγος πρὸ ὀλίγου·
 ἔθεν ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὰ ἡγούμενα, σπανιώτερον εἰς ἐπο-
 μένην ἐπεξήγησιν· π.χ. ἐγὼ τε καὶ Μελησίης ὄδε (=οὗτος ἐδῶ).
 — Ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα) μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγ-
 γελλε ἰάδε (=τὰ ἐξῆς). — ἀνδρείος ὀνομάζεται οὗτος, ὅς ἂν ἐν
 τῇ τάξει μένων μάχηται. Ἡ ἐκεῖνος δεικνύει τι τοπικῶς ἢ χρο-
 νικῶς μεμαχρυσμένον.

ΣΗΜ. Ὡς διαφέρει ἡ οὗτος τῆς ὄδε, διαφέρει καὶ ἡ τοσοῦτος τῆς

τοσόςδε, ἢ τοιοῦτος τῆς τοιόςδε καὶ ἡ τηλικούτος τῆς τηλικόςδε· π. χ. τοιαῦτα (δηλ. οἷα τὰ εἰρημένα) μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε (δηλ. οἷα τὰ ἐξῆς).

6. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 84. Αἱ ἀπλαῖ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ἕς, οἷος, ὅσος ἀναφέρονται εἰς ὀρισμένον τι καὶ γενικόν· π. χ. ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πανθ' ἔρᾳ. — Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.

§ 85. Τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται· ἡ πτώσις τοῦ ἀναφορικοῦ κρέμαται ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει· π. χ. εὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες.

Ἄλλ' ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἀναφορικοῦ τίθεται συνήθως κατὰ τὴν πτώσιν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ὅταν αὕτη εἴνε γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἴνε ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. ἔστε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε (ἀντὶ ἧν κέκτησθε). Ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἀναφορικὸν ἀναφέρεται, ἂν εἴνε δεικτικὴ ἀντωνυμία, παραλείπεται, ἂν δὲ εἴνε οὐσιαστικόν, μεταβαίνει πολλάκις εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ἄνευ ἄρθρου· π. χ. ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις (= ἐπὶ τούτοις, ἃ λέγεις) — ἀμαθέστατοὶ ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων (= τῶν Ἑλλήνων, οὓς ἐγὼ οἶδα).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικόν, τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π. χ. πολιτείαν οἷαν εἶναι χρῆ παρὰ μόνοις ἡμῖν ἐστί (= πολιτεία οἷαν κτλ.). Τοῦτο γίνεται συνήθως εἰς τὸ οὐδεὶς ἐστὶν ὅστις οὐ... παρλείπεται δηλ. τὸ ἐστί, τὸ δὲ οὐδεὶς τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π. χ. Γοργίας οὐδενὶ ὄτω οὐκ ἀπεκρίνατο (= οὐδεὶς ἐστὶν ὄτω οὐκ ἀπεκρίνατο Γοργίας).

§ 86. Ἡ οἷος, ὅσος καὶ τὸ ἐπίρρημα ὡς τίθενται πολλάκις ἐπὶ ἀναφωνήσεων θαυμασμοῦ· π. χ. ὅσῃν τὴν δύναμιν ἔχεις (= πόσον μεγάλην!) — ὧς μοι καλὸς ὁ πάππος (= πόσον καλὸς κτλ.).

7. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις.

§ 87. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις οὐσιαστικῶς μὲν λαμβανόμενη σημαίνει πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον· π. χ. ἴτω τις ἐφ'

ὄσῳρ. Ἐπιθετικῶς δὲ λαμβανομένη παριστᾷ τὸ μεθ' οὗ τίθεται ὡς ἀόριστον· π. χ. γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε.

Μετ' ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν καὶ ἀριθμητικῶν ἢ τίς συναπτομένη κολάζει τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ σημαίνει περίπου· π. χ. ἡ γραφή τοιάδε τις ἦν (= τριαύτη περίπου). — πενήντηντά τινας ἀπέκτειναν.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τί σημαίνει ἐνίοτε σπουδαῖόν τι, λόγου ἄξιον· π. χ. οἴονται τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι (= νομίζουσιν ὅτι εἶνε κατὶ, δηλ. σπουδαῖοι) — ἔδοξέ τι λέγειν (= ἐφάνη ὅτι ἔλεγε κατὶ σπουδαῖον).

8. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

88. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία δύναται νὰ ἀνήκη εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς ἐξηρητημένην πρότασιν· π. χ. τί ἂν ποιοῦντες ἀναλάβωμεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν : — Ὅταν τί ποιήσωσι, νομιεῖς τοὺς θεοὺς σοῦ φροντίζειν ; — Ἐνίοτε κείνται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει δύο ἐρωτηματικὰ ἀσυνδέτως· π. χ. τίνας ὑπὸ τίνων εὔροιμεν ἂν μείζονα εὐηργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων ;

Δ'. Περὶ ῥήματα.

α'. Προσωπικά, ἀπρόσωπα.

§ 89. Τὰ ῥήματα εἶνε ἢ προσωπικά ἢ ἀπρόσωπα. Προσωπικὰ λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια εἶνε εὐχρηστα καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ δέχονται καὶ πρόσωπον ὡς ὑποκείμενον. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἀπαντῶσι μόνον κατὰ τὸ γ'. ἐνικόν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· π. χ. δεῖ, χρεῖ, προσήκει, ἔξεστι, πέπρωται, εἴμαρται.

§ 90. Ῥήματά τινα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· π. χ. δοκῶ καὶ δοκεῖ, συμβαίνω καὶ συμβαίνει κτλ.

§ 91. Καὶ ἐκ προσωπικῶν ῥημάτων εὐρηγνταί τινα ἐν τῷ παθητικῷ τύπῳ ὡς ἀπρόσωπα· π. χ. λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται.

§ 92. Ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ τίθεται ἀπαρέμφατον· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν ἢ νοεῖται ἢ ἀφχρημένη αὐτῶν ἔννοια· π. χ. δεῖ μοι χρημάτων (= ἔνδεια ἔστι μοι χρημάτων).

Αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων.

α'. Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα.

§ 93. Πολλὰ ἐνεργητικά μεταβατικά λαμβάνονται καὶ ὡς ἀμετάβατα· π. χ. ἄγω τινός = ἰδηγῶ τινα. καὶ ἄγω = χωρῶ, ἔρχομαι. Καιρὸς ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· ἐκλείπω τι = ἄφνω τι, καὶ ἐκλείπω = ἀφανίζομαι. Ἐξέλιπεν ἡ σελήνη.

§ 94 Πολλὰ ἀμετάβατα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων λαμβάνονται καὶ ὡς μεταβατικά· π. χ. διαβαίνω τὸν ποταμόν· — περιέρχομαι τὴν γῆν.

β'. Τὰ παθητικά ῥήματα.

§ 95. Παθητικά σχηματίζονται ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν, ἀνα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς. Ἐν τῇ τροπῇ δὲ τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἷτιον τοῦ παθητικοῦ π. χ. ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν = ὁ υἱὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ πατρός.

§ 96. Ἐνίοτε καὶ ἐκ ῥημάτων συντασσόμενων μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἀπαντᾷ παθητικόν· π. χ. ἄρχομαι, καταφρονοῦμαι, ἀμελοῦμαι, καταγελοῦμαι, φθονοῦμαι, ἐπιβουλεύομαι ὡς : ἀσκεῖται τὸ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον. — Παλαμῆδης διὰ σοφίας φθονηθεὶς ὑπ' Ὀδυσσέως ἀπώλετο.

§ 97. Ὄταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσῃται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ γίνεται ὑποκείμενον, ἢ δὲ γενικὴ ἢ δοτικὴ μένει ἀμετάβλητος· π. χ. καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον = καταγιγνώσκεται τινος θάνατος. κεράννυμι οἶνον ὕδατι = κεράννυται οἶνος ὕδατι.

§ 98. Ὄταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσῃται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἢ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει ἀμετάβλητος· π. χ. διδάσκω τινὰ τὴν ῥητορικὴν = διδάσκεται τις ὑπ' ἐμοῦ τὴν ῥητορικὴν. Ἄν δὲ ἡ μία αἰτιατικὴ εἴνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου, ἐν τῇ

παθητικῶ γίνεται κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἰσθηναῖοι εἶλοντο Περικλέα στρατηγὸν=Περικλῆς ἠρέθη ὑπ' Ἰσθηναίων στρατηγός. Ἄν δὲ ἡ μία αἰτιατικὴ εἶνε σύστοιχος, αὕτη μένει ἀμετάβλητος· π. χ. εὐεργετῶ τινα μεγάλην εὐεργεσίαν=εὐεργετεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ μεγάλην εὐεργεσίαν.

§ 99. Ὡς παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνω εἶνε τὸ ἀποθνήσκω, τοῦ ποιῶ (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ πάσχω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ λέγω (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ ἀκούω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ διώκω (=κατηγορῶ ἐπὶ δικαστηρίου) τὸ φεύγω (=κατηγοροῦμαι ἐπὶ δικαστηρίου), τοῦ αἰρῶ (=συλλαμβάνω, κυριεύω) τὸ ἀλίσκομαι.

γ'. Τὰ μέσα ὄνματα.

§ 100 Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν κατ' εὐθείαν ἢ πλάγιως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργεῖν ὑποκείμενον. Διαιροῦνται δὲ εἰς εὐθέα ἢ αὐτοπαθῆ, πλάγια ἢ περιποιητικὰ καὶ δυναμικὰ.

§ 101. Τὰ αὐτοπαθῆ μέσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσαν κατ' εὐθείαν εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον· π. χ. λούομαι=λούω ἑμαυτὸν, χρίομαι, ἀλείφομαι, γυμνάζομαι, ὀπλιζομαι, κοσμοῦμαι, καλύπτομαι, καλλωπίζομαι.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ μέσον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ σημαίνει ἐνέργειαν, μεταβαίνουσαν ἀμοιβαίως εἰς τὰ ὑποκείμενα (μέσον ἀλληλοπαθές)· π. χ. ὑβρίζονται=ὑβρίζουσιν ἀλλήλους.

§ 102. Τὰ πλάγια ἢ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πράξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ· π. χ. πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα· ποιῶμαι τινα φίλον=ποιῶ τινα ἑμαυτῷ φίλον.

ΣΗΜ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πολλάκις πράξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ διὰ μέσου ἄλλου (μέσα διάμεσα)· π. χ. οἰκοδομοῦμαι οἶκον=οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἶκον (διὰ τοῦ οἰκοδόμου)· δανείζομαι χρήματα=δανείζει μοί τις χρήματα, τίθει μοι νόμους κτλ. Τοὺς ἀγράφους νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθεντο, ἀλλ' οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἔθεσαν.

§ 103. Τὰ δυναμικὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσι πράξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων ἢ με-

σων· π. χ. ἀποφαίνομαι γνώμην=ἀποφαίνω γνώμην ἑμαυτοῦ· ποιῶμαι λόγον=λέγω, ἐν ᾧ τὸ ποιῶ λόγον σημαίνει γίνομαι αἷτιος νὰ λέγωσιν ἄλλοι.

ΣΗΜ. Τὸ ποιῶμαι μετ' ἀφηρημένου ὀηματικοῦ οὐσιαστικοῦ ἀποτελεῖ ἐμφαντικὴν περιφρασιν τοῦ ὀήματος· π. χ. ποιῶμαι πόλεμον=πολεμῶ, ποιῶμαι χρῆσιν=χρῶμαι κτλ.

3. Οἱ χρόνοι τοῦ ὀήματος.

Προσημείωσις. Ἡ πράξις α') κατὰ μὲν τὴν ποιότητα παρίστανται ἢ ὡς διαρκουσα ἢ ὡς τετελεσμένη ἢ ὡς γενομένη ἀπλῶς· β') κατὰ τὸν χρόνον παρίσταται ἢ ὡς παρούσα ἢ ὡς παρελθούσα ἢ ὡς μέλλουσα.

Ἡ κατὰ χρόνον διαφορὰ ὑπάρχει ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει.

α.. Ὁ ἐνεστώς.

§ 104. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει α') πράξιν ἐν τῷ παρόντι γινωμένην, ἐξακολουθοῦσαν, διαρκουσαν· π. χ. ἵκετεύομέν σε πάντες· — ἔστι θεός· β') πράξιν συνήθως γινωμένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην· π. χ. οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται. Ὁ ἐνεστώς οὗτος εἶνε εὐχρηστος ἐπὶ κρίσεων, αἰτινες πάντοτε ἀληθεύουσι· π. χ. ἄπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα ποιεῖ· γ') πράξιν σκοπουμένην, δηλ. πράξιν, τὴν ὅποιαν τὸ ὑποκείμενον σκοπεῖ, προσπαθεῖ νὰ πράξῃ· π. χ. πείθω=προσπαθῶ πείσαι, ὠνοῦμαι=βούλομαι πρίασθαι κτλ.· δ') πράξιν παρελθούσαν, τὴν ὅποιαν ὁ λέγων ἐν ζωηρᾷ διηγῆσει παριστᾷ ὡς παρούσαν· π. χ. Λύσανδρος προσβαλὼν αἶρεῖ τὴν πόλιν. Ὁ ἐνεστώς οὗτος λέγεται ἱστορικὸς καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν ἀόριστον· ε') πράξιν μέλλουσαν, τὴν ὅποιαν ὁ λέγων διὰ τὸ βέβαιον παριστᾷ ὡς γινωμένην ἤδη· π. χ. εἰ ἡ πόλις αὕτη ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.

Πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν· π. χ. νικῶ=νικῶ καὶ εἰμί νικητής, φεύγω=φεύγω καὶ εἰμί φυγᾶς. Μόνον δὲ παρακειμένου σημασίαν ἔχει τὸ ἦκω=ἐλήλυθα καὶ τὸ οἴχομαι=ἀπελήλυθα.

6'. 'Ο παρατατικός.

§ 105. 'Ο παρατατικός εἶνε ἐν τῷ παρελθόντι ὅ,τι ὁ ἐνεστώτης ἐν τῷ παρόντι, δι' ὃ σημαίνει α') πρᾶξιν ἐν τῷ παρελθόντι γενομένην, ἐξακολουθοῦσαν, διαρκουσαν· π. χ. χθές ἔγραφον· β') πρᾶξιν συνήθως γινομένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Σωκράτης πάντας ὠφέλει· γ') πρᾶξιν σκοπούμενην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. νέων ἐπειθεν (=ἐπειράτο πείσαι) αὐτοὺς ἀποτρέπεσθαι, οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουον. Ὡς πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν, οὕτως οἱ παρατατικοὶ αὐτῶν ἔχουσι καὶ ὑπερσυντελικῆς σημασίαν· π. χ. ἐνίκων=ἐνίκων καὶ ἦν νικητής, ἔφευγον=ἔφευγον καὶ ἦν φυγᾶς. 'Ο παρατατικός τοῦ οἴχομαι καὶ τοῦ ἦκω ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελικῆς, συνηθέστερον δὲ τοῦ ἀορίστου· ᾠχόμεν=ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον, ἦκον=ἐληλύθειν ἢ ἦλθον.

γ'. 'Ο ἀόριστος.

§ 106. 'Ο ἀόριστος σημαίνει πρᾶξιν ἀπλῶς γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ. Ἐπὶ δὲ τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια σημερινοῦσι διαρκουσαν κατάστασιν, ὁ ἀόριστος πολλάκις σημαίνει πρᾶξιν, ἣτις ἤρξατο ἐν τῷ παρελθόντι π. χ. ἐβασίλευσα=ἐγενόμην βασιλεύς, ἤρξα, ἐπλούτησα κλπ.)

ΣΗΜ. 'Ο ἀόριστος σημαίνει πολλάκις τὸ συνήθως γινομένον καὶ λέγεται γνομικός ἀόριστος, διότι εἶνε εὐχρηστος ἐπὶ γνομῶν· ἰσοδυναμεῖ δὲ με ἐνεστώτα· π. χ. τὰς τῶν φυλῶν συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (διαλύει).

δ'. 'Ο μέλλων.

§ 107. 'Ο μέλλων σημαίνει πρᾶξιν, ἣτις θὰ γίνῃ ἀπλῶς, ἢ θὰ διαρκῆ ἐν τῷ μέλλοντι· (π. χ. ποιήσω ταῦτα —ἀτίδιον τὴν χάριν σοι ἔξω (=θὰ ἔχω). Ἐπὶ δὲ τῶν ῥημάτων, τῶν σημερινῶν διαρκῆ κατάστασιν, ὁ μέλλων σημαίνει πολλάκις ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ ἀρχίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. βασιλεύσω=θὰ γίνω βασιλεύς, ἄρξω κλπ.)

ε'. 'Ο παρακείμενος.

§ 108. 'Ο παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι· (π. χ. τέθνηκα=εἰμι νεκρός· τέθαμμαι=εἰμι τεθαμμένος· κέκτημαι =ἔχω=τεθναῖσιν οἱ ἀποθανόντες.)

ς'. Ὁ ὑπερσυντέλικος.

§ 109. Ὁ ὑπερσυντέλικος σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. ἐτεθνήκειν=ἦν νεκρός, ἐτεθάμμην=ἦν τεθαμμένος, ἐκεκτήμην=εἶχον.

ζ'. Ὁ τετελεσμένος μέλλων.

§ 110. Ὁ τετελεσμένος μέλλων σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. τεθνήξω=ἔσομαι νεκρός.

(Παρατήρησις ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν χρόνων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ.

§ 111. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι δηλοῦται μόνον ἡ ποιότης τῆς πράξεως ὡς διαρκῆς ἢ τετελεσμένη ἢ ἀπλῶς, ὁ δὲ χρόνος ὀρίζεται μόνον ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. λέγω ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· εἶπον ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· ἐρῶ ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· Ὡσαύτως ἐν τῇ μετοχῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ.

4. Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.

Προσημείωσις. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις ἢ κείνται καθ' ἑαυτὰς καὶ ἀνεξαρτήτως (κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις) ἢ ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλων (ἐξηρητημέναι προτάσεις), διὰ τοῦτο αἱ ἐγκλίσεις ἐξετάζονται α') ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· β') ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

α'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 112. Ἡ ὀριστικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν ὡς πραγματικὴν· π. χ. ὁ ἄνθρωπός ἐστι θνητός·—πολλάκις ἐθαύμασα.

Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ εἶθε ἢ τοῦ εἰ γὰρ σημαίνει εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον· π. χ. εἶθε ἦσθα δυνατός.

§ 113. Ἡ ὑποτακτικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν προσδοκωμένην καὶ ἐπιθυμητήν. (Τίθεται δὲ α') κατὰ τὸ α' πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δῆλωσιν προτροπῆς· π. χ. ἴωμεν. Πολλάκις προτάσεται τὸ ἄγε ἢ φέρε ἢ ἴθι· π. χ. ἄγε δώμεν·—φέρε δὴ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνώ.—Ἐπὶ β'. ἢ γ'.

προσώπου τίθεται ἢ προστακτικὴ εἰς δήλωσιν προτροπῆς· β') ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀπορηματικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐρωτῶν συμβουλεύεται ἢ αἰτεῖται γνώμην περὶ πρακτέου· π. χ. τί εἶπω; εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν; Πολλάκις προτάσσεται τὸ βούλει ἢ τὸ βούλεσθε π. χ. βούλει σοι εἶπω;

§ 114. Ἡ εὐκτικὴ παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ α') εἰς δήλωσιν εὐχῆς, ἣτις δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ. Πολλάκις προτάσσεται αὐτῆς τὸ εἶθε ἢ τὸ εἰ γάρ· π. χ. ὦ παῖ, γένοιο πατρός εὐτυχέστερος· — μή μοι γένοιθ' ἄ βούλομαι, ἀλλ' ἄ συμφέρει· — εἶθε μήποτε γνοίης ὁ; εἰ· β') μετὰ τοῦ ἄν εἰς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. εἴποι τις ἄν—δύναται τις νὰ εἴπῃ.

ΣΗΜ. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν τίθεται πολλάκις παρὰ τοῖς Ἀτικοῖς πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν ἀντὶ τῆς προστακτικῆς· χωροῖς ἄν εἶπω (χώρει εἶπω).

§ 115. Ἡ προστακτικὴ παριστᾷ ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος καὶ τίθεται α') εἰς δήλωσιν προσταγῆς· π. χ. ἄπτε, παῖ, λύχρον· β') εἰς δήλωσιν προτροπῆς ἢ παρκινέσεως· π. χ. θάρρει· — Ἄετι βούλου χρήσιμον προσμανθάνειν· γ') εἰς δήλωσιν δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας· π. χ. Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει· — Χαῖρε· — Ἐρρ' ἐς κόρακας· δ' μετὰ τοῦ μὴ εἰς δήλωσιν ἀπαγορεύσεως. Τίθεται δὲ προστακτικὴ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε χρόνου ἐνεστώτος ἢ παρακειμένου, ὅταν δὲ εἴνε χρόνου ἀορίστου, τίθεται ὑποτακτικὴ· π. χ. μὴ φοβοῦ—μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης· Ἐνίοτε τίθεται καὶ προστακτικὴ ἀορίστου, ἀλλὰ κατὰ τὸ γ' μόνον πρόσωπον· π. χ. μηδεὶς ἡμῶν προσδοκησάτω ἄλλως.

6. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

1. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς εἰδικαῖς προτάσεσι.

Προσημείωσις. Εἰδικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ προτάσεις αἱ ἐκπερόμεναι διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς. Αὗται τίθενται μετὰ ῥῆμα λεκτικὸν ἢ γνωστικὸν ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον αὐτοῦ ἢ μετὰ τὸ εὐδέτερον δεικτικῆς ἀντωνυμίας ὡς ἐπεξήγησις αὐτοῦ· π. χ. λέγει

ὡς ὑβριστής εἰμι. — Οἶδα ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει. — Τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν.

§ 116. Εἰς τὰς εἰδικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστική (ἢ ὀριστικῆ, ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν), ὡς καὶ εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· π.χ. οἶδα ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει. — Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἄν ἀπιστήσειεν Ἀθηναίων. Ὅταν δὲ ἦ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτάται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται εἰς αὐτὴν συνήθως εὐκτικὴ ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· π.χ. Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ἐδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν.

2. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν τοῖς πλαγαίαις ἐρωτήσεσι.

§ 117. Ἡ ἐρώτησις λέγεται εὐθεῖα ἢ ἀνεξάρτητος, ὅταν ἐκφέρηται κατ' εὐθείαν καὶ δὲν ἐξαρτάται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ ἢ ἄνευ ἐρωτηματικῆς λέξεως ἢ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων ἢ διὰ τινος τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων, ἄρα (= ἄρά γε), ἢ (= ἄλλθως), μὴ (= μήπως). Ὅταν δὲ ἡ ἐρώτησις εἶναι διπλῆ, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει τίθεται τὸ πότερος (πότερον ἢ πότερα), ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ ἢ· π.χ. οὗτος καθεύδει; — Τίς εἶ; — Πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης; — Ἄρα σὺ εἶ ὁ Σωκράτης ὁ φρονιστῆς ἐπικαλούμενος; — Μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις; — Πότερον αἱ γυναῖκες φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες; Τίθεται ἐξ εἰς τὰς εὐθείαις ἐρωτήσεις α') ὀριστικῆ (ἢ ὀριστικῆ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικῆ μετὰ τοῦ ἄν), ὡς καὶ εἰς τὰς μὴ ἐρωτηματικὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· β') ὑποτακτικῆ, ὅταν ὁ ἐρωτῶν ἐκφράξῃ ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου (ἰδὲ § 113).

§ 118. Πλαγία ἢ ἐξηρημένη λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν δὲν ἐκφέρηται κατ' εὐθείαν, ἀλλ' ἐξορᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ α') διὰ τῶν συνθέτων ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων (ὅστις, ὅποιος, ὅπόσος κτλ., ἔπου, ἔπως κτλ.), αἵτινα λαμβάνονται καὶ ὡς ἐρωτηματικά, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, καθὼς καὶ ἡ εὐθεῖα· β') διὰ τοῦ εἶ. Ὅταν δὲ εἶνε διπλῆ, ἐκφέρεται διὰ τοῦ πότερον—ἢ, εἰ—ἢ, εἶτε—εἶτε. Τίθεται δὲ εἰς τὴν πλαγίαν

Ἐρώτησιν ἢ ἔγκλισις τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως. Ὅταν δὲ ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως ἢ εὐκτική· π. χ. συμβουλεύομεθά σοι τί χρὴ ποιεῖν. — Τούτῳ τὸν νοῦν προσέχετε, εἰ δίκαια λέγω ἢ μή. — Ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπτῃ. — Ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας εἴτε ἄλλο τι χρήσονται. — Ἐπήρετο τὸν Μηδσοάτην εἰ ἀλθῆ ταυτ' εἶη.

§ 119. Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα φροντίδα ἢ ἐνέργειαν ἐπιφέρεται πλαγία ἐρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος (σπανίως διὰ τοῦ ὅπως καὶ εὐκτικῆς μέλλοντος μετὰ ἱστορικὸν χρόνον)· π. χ. ἔπρασσον, ἔπως τις βοήθεια ἦξει (= πῶς νὰ ἔλθῃ βοήθειά τις).

ΣΗΜ. Τὸ ὅπως μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος κεῖται πολλάκις κατὰ παράλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος (οὐκ ὀπεί ηἰ σκοπεῖτε) εἰς δήλωσιν παρακελεύσεως· π. χ. ὅπως ἀνὴρ ἔσει (= κίτταξε νὰ φανῆς ἄνδρας).

§ 120. Μετὰ τὰ φόβου σημαντικὰ ῥήματα τίθεται πρότασις ἐρωτηματικῆ διὰ τοῦ μή (= μήπως) ἐκπερομένη (καὶ ἐπὶ ἀποφάσεως διὰ τοῦ μή οὐ). Εἰς τὰς τοιαύτας προτάσεις τίθεται α') ὀριστικῆ, ἔταν τις φοβῆται μή γίνεται ἢ δὲν γίνεται τι. π. χ. φοβοῦμαι μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις (εὐθεία ἐρώτησις: μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις); β') ὑποτακτικῆ ἢ εὐκτικῆ (ὡς εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις), ἔταν τις φοβῆται μή γίνῃ ἢ δὲν γίνῃ· π. χ. φοβεῖται μή τὰ ἔσχατα πάθῃ.

3. Αἱ ἐγκλήσεις ἐν ταῖς αἰτιολογικαῖς προτάσεσι.

§ 121. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτι, διότι ὧς, ἐπεὶ, ἐπειδή. Τίθεται δὲ εἰς προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας.

Εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστικῆ. Μόνον ἔταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, δύναται νὰ τεθῇ εὐκτικῆ, καὶ τότε ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ κυρίου ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὸς σπονδὰς, διότι εἰς χεῖρας ἦλθον. — Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκισον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα χαράν, λύπην, μομφήν, ἀγανάκτησιν, ἢ αἰτιολογικῆ πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅτι.

4. Αί ἐγκλίσεις ἐν ταῖς τελικαῖς προτάσεσι.

§ 122. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως, ὡς καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ ἵνα, μή, ὅπως μή καὶ διὰ μόνου τοῦ μή. Τίθενται δὲ εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ.

Εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις τίθεται ὑποτακτικὴ, ὅταν δὲ ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως εὐκτική. π. χ. κύνας τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι. — Πολλὰ διδάσκει ἀφθόνως διὰ φθόνον, ἕπως ἀκούων πολλά μὴδὲ ἐν μάθῳ. — Κύρος φίλων ᾔετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοῦς ἔχει.

ΣΗΜ. Μετὰ πρότασιν, σημαίνουσαν ὅτι δὲν ἐκπληροῦται τι, τίθεται ἡ τελικὴ πρότασις (διὰ τοῦ ἵνα συνήθως ἐκφερομένη) μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου. π. χ. ἐβουλόμην ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵνα ῥαδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια (πρὸς τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης: ἔπρεπε νὰ ἤμουν ἐγώ, γιὰ νὰ ἔβλεπες τι θὰ ἔκανα).

5. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς συμπερασματικαῖς προτάσεσι.

§ 123. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις τῆς ἀκολουθίας ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὥστε (σπανιώτερον διὰ τοῦ ὡς). Τίθεται δὲ εἰς αὐτάς α') ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν) ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν, ὅταν ἡ ἀκολουθία εἴνε πραγματικὴ· π. χ. οὗτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, ὥστε εὐ δύνασαι λογίσασθαι· β') ἀπαρέμφατον, ὅταν ἡ ἀκολουθία παρίσταται ὡς δυνατὴ ἢ σκοπούμενη· π. χ. ἔχω τριήρεις, ὥστε εἰλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον· — πᾶν ποιούσιν, ὥστε μὴ διδόναι δίκην.

6. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ὑποθετικαῖς προτάσεσι.

§ 124. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, εἰάν, ἂν, ἢν. Ἡ ὑποθετικὴ πρότασις μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἀποτελεῖ λόγον ὑποθετικόν, τοῦ ὁποῦ ἢ μὲν ὑποθετικὴ πρότασις λέγεται ἡγούμενον ἢ ὑπόθεσις, ἢ δὲ κυρία λέγεται ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις

§ 125. Τέσσαρα εἶδη ὑποθετικῶν λόγων ὑπάρχουσι :

α') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ὀριστικῆς παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς πραγματικὴ. Ἐν δὲ τῷ

επομένῳ τίθενται αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π.χ. εἰ θεοὶ εἰσιν, ἔστι καὶ ἔργα θεῶν.— Εἰ βούλει, λέγε.— Εἰ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα.

β') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἔάν (ἄν, ἦν) καὶ ὑποτακτικῆς 1) ὅταν ἢ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς δυνατὴ καὶ προσδοκωμένη. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως μέλλον· π. χ. νέος ἄν πονήσης, γῆρας ἔξεις εὐθαλές· 2) ὅταν ἢ ὑπόθεσις καὶ ἢ ἀπόδοσις παρίστανται ὡς ἀόριστος ἐπαναλαμβανομένη. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως ἔριστική ἐνεστώτος. Ὅταν δὲ ἢ ἀόριστος ἐπανάληψις ἀναφέρηται εἰς τὸ παρελθόν, τότε τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ εὐκτικῆς, τὸ δὲ ἐπόμενον διὰ παρατακικοῦ· π. χ. εἴαν τις τὸν ἥλιον ἐγχειρῆ ἄναιδῶς θεᾶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.— Σωκράτης οὐκ ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶ.

γ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἢ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς ἀπλή τοῦ ὑποκειμένου σχέσις. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. εἰ ἀναγκαῖον εἶη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοιμὴν ἄν ἀδικεῖσθαι.

δ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ἔριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τὸ ἐπόμενον ἐπίσης δι' ἔριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν ἢ ὑπόθεσις, ἐπομένως καὶ ἢ ἀπόδοσις, παρίσταται ὡς μὴ πραγματική· π. χ. φῶς εἰ μὴ εἶχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἦμεν.

ΣΗΜ. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις λέγονται παραχωρητικαί, ὅταν πρὸ τοῦ ὑποθετικοῦ συνδέσμου ἢ μετ' αὐτὸν εἴνε τὸ καὶ π. χ. γελᾷ δ' ὁ μῶρος. *κἄν τι μὴ γελοῖον ἦ*·— πάντες οἱ ποταμοί, *εἰ καὶ* πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροί εἰσι, προῖοθσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται.

7. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἀναφορικαῖς προτάσεσι.

§ 126. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνομιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

α') Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν λέξεώς τινος τῆς κυρίας προτάσεως (προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), ὡς ἀνεξάρτητοι προτάσεις· ὅθεν τίθενται εἰς αὐτὰς πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. χ.

ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πανθ' ὄρα. — Κύρος ἤρξε πολλῶν, ὧν οὐδ' ἂν τὰ ὀνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν.

β') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν αἰτιολογικὴν ἔννοιαν, τίθεται ὀριστικὴ· π. χ. θαυμαστὸν ποιεῖς, ὅς (=ὅτι) οὐδὲν ἡμῖν δίδως.

γ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσι σκοπὸν, (τελικὰ ἀναφορικὰ προτάσεις), τίθενται ὀριστικὴ μέλλοντος· π. χ. ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι (=ἵνα οὗτοι συγγράψωσι).

δ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσι ἀκολουθίαν (ἀναφορικὰ προτάσεις ἀκολουθίας), τίθεται ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν)· π. χ. τίς οὕτως εὐθής ἐστίν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρο ἤξοντα ;

ε') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν (ὑποθετικὰ ἀναφορικὰ προτάσεις), τίθενται αἱ ἐγκλίσεις, αἵτινες τίθενται καὶ εἰς τὰς ἰσοδύναμους ὑποθετικὰς· 1) ὀριστικὴ· π. χ. ἂ μὴ οἶδα, (=εἴ τι μὴ εἶδα). οὐδὲ εἶμαι εἰδέναι· 2) ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἂν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π. χ. εἰ Πέρσαι, ὃν ἂν γινῶσι (=ἔάν τινα γινῶσι) δυνάμενον μὲν ἀποδιδόναι χάριν, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσιν ἰσχυρῶς. — Κύρος οἷς τινὰς ὀρέφῃ. (=εἴ τινὰς ὀρέφῃ) τὰ καλὰ διώκοντας, πάσαις τιμαῖς ἐγέρτριεν.

8. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς χρονικαῖς προτάσεσι.

§ 127. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτε, ὅποτε ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἕως, μέχρι, ἄχρι, πρὶν, ἐν ᾧ, ἐξ οὗ ἢ ἀφ' οὗ (=ἀφ' οὗτου χρόνου).

§ 128. Εἰς τὰς χρονικὰς προτάσεις τίθεται α') ὀριστικὴ, ὅταν σημαίνεται τι πραγματικόν· π. χ. ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, παρῆν ὁ Γωβρούας. — Ταῦτα ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο· β') ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἂν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π. χ. ἐπειδὴν διαπράξωμαι ἂ θεσμαι, ἤξω = μαινό-

μεθα πάντες, ὅπταν ὀργιζώμεθα—Κῦρος ἐθήρευεν, ὅπτε βού-
λοιτο γυμνάσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους.

ΣΗΜ. Τὸ πρῖν, ὅπταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε θετική, συντάσσεται
μετ' ἀπαρεμφάτου π. χ. ἐπὶ τὸ ἄκρον Χειρῖσοφος ἀναβαίνει, πρῖν τινα
αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων.

5. Οἱ ὀνοματικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

α'. Τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 129. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν οὐδετέ-
ρου γένους.

Ἡ ὀνοματικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ὅτι δέ-
χεται τὸ ἄρθρον.

Ἡ δὲ ῥηματικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται ἐκ τούτων : α') ὅτι
προσδιορίζεται οὐχὶ δι' ἐπιθέτων, ἀλλὰ δι' ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ
τὸ ῥήμα· π. χ. τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν· β') ὅτι δέχεται ἀντικεί-
μενον, ὡς καὶ τὸ ῥήμα· π. χ. τὸ ἀσκεῖν τὴν ἀρετὴν· γ') ὅτι ἐκ-
φράζει τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ποιότητα τῆς πράξεως, ὡς καὶ τὸ
ῥήμα· π. χ. παιδεῦσαι, παιδεύσασθαι, παιδευθῆναι, φεύγειν, φυ-
γεῖν, πεφευγέναι· δ') ὅτι δέχεται τὸ ἄν.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου

§ 130. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε α') αὐτὸ τὸ ὑπο-
κείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος (ταυτοπροσωπία)· π. χ. ὁμολογῶ
ἁμαρτεῖν.—Ἐχω τριήρεις, ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖδν· β')
διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ κυρίου ῥήματος (ἑτεροπροσωπία),
καὶ τίθεται κατ' αἰτιατικὴν· π. χ. Σωκράτης ἤγειτο θεοὺς πάν-
τα εἰδέναι. — Οἱ Ἕλληγες πολλὴν κραυγὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ
τοὺς πολεμίους ἀκούειν.

ΣΗΜ. Α'. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε γενικὸν τινά·
παρλείπεται π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.

ΣΗΜ. Β'. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμε-
νον τοῦ κυρίου ῥήματος, δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, τὸ
δὲ κατηγορούμενον καὶ ὁ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς τίθεται ἢ κατὰ
τὴν πῶσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἢ κατ' αἰτιατικὴν· π. χ. Κῦρον ἐδέ-
οντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι. = Ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι.

Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου.

§ 131. Τὸ ἀπαρέμφατον τὸ μετ' ἄρθρου τίθεται, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμός· π. χ. νέοις τὸ σιγαῖν κρεϊττόν ἐστιν τοῦ λαλεῖν — νίκησον ὀργῆν τῷ λογίζεσθαι καλῶς. — Κύρος ἐφέρετο μόνον ὄρων τὸ παίειν τὸν ἀλισκόμενον.

Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου.

§ 132. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου τίθεται :

α') ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν ἢ ἀπροσώπων ἐκφράσεων (δίκαιον, ἀξιον, βᾶδιον, ὦρα, καιρός ἐστι κ.τ.λ.)· π. χ. τὸν πονηρὸν μεταβαλεῖν αὐτὸ βᾶδιον (δηλ. ἐστίν).

β') Ἐνίοτε ὡς κατηγορούμενον· π. χ. τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

γ') Ὡς ἀντικείμενον. Ῥήματα δὲ συντασσόμενα μετ' ἀπαρεμφάτου εἰνε· 1) τὰ λεκτικὰ καὶ τὰ δοξαστικὰ· π. χ. Πρωταγόρας ἔλεγε πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον. — Ὅτι ἂν ποιῆς, νόμιζ' ὄραν θεοὺς τινάς. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐιδικὴν πρότασιν καὶ λέγεται εἰδικόν. Τίθεται δὲ κατὰ πάντα χρόνον. Ἄν δὲ μετ' αὐτοῦ ὑπάρχη τὸ ἄν, περιέχει τὴν ἔννοιαν τῆς ὀριστικῆς ἱστορικῶ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Οἱ Πέρσαι οἶονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἄν ἀμελῶς ἔχειν (=οἶονται ὡς οἱ ἀχαρίστοι καὶ περὶ θεοὺς ἄν ἀμελῶς ἔχοιεν)· 2) τὰ ἐφετικὰ (θέλειν, βούλεσθαι, ἐπιθυμεῖν, σπεύδειν, φοβεῖσθαι, ἀξιοῦν, κελεύειν, κωλύειν καὶ πάντα τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐπιθυμίας) καὶ τὰ δυνατικὰ (δύναμαι, πέφυκα, μανθάνω κτλ.)· π. χ. καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε. — Τὸ ψευδὸς αὐτὸ δύνασαι ἀληθῆς ποιεῖν. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται κατ' ἐνεστώτα καὶ κατ' ὀρίστον, σπανίως κατὰ παρακείμενον, καὶ ἐξηγεῖται ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς καὶ λέγεται τελικὸν ἀπαρέμφατον.

δ') Ὡς προσδιορισμός τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. δεῖναι αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.

3') Εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα διδόναι, αἰρεῖσθαι, τάττειν· π. χ. Οἱ πρόγονοι τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας (=ἵνα ἐπιμελῆται τῆς εὐκοσμίας).

ς') Ἀπολύτως· 1) ἐν τῷ ὀλίγου ἢ μικροῦ δεῖν (=σχεδόν), ἐκὼν εἶναι (=ἐκουσίως), ὡς ἔπος εἰπεῖν (=σχεδὸν καὶ τοῖς ὁμοίοις· 2) ἀντὶ προστακτικῆς· π. χ. ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι (= ἄγγελλε κτλ.).

6') Μετοχή.

§ 133. Ἡ μετοχὴ εἶνε ῥηματικὸν ἐπίθετον. Ἡ ὀνομαστικὴ φύσις τῆς μετοχῆς φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ἔχει τὰ παρεπόμενα τοῦ ὀνόματος, ἢ δὲ ῥηματικὴ φύσις αὐτῆς φαίνεται α') ἐκ τοῦ ὅτι ἔχει ὑποκείμενον· β') ἐκ τοῦ ὅτι δέχεται κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· γ') ἐκ τοῦ ὅτι ἐκφράζει τὴν διάθεσιν καὶ τὸν χρόνον, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· δ') συνάπτεται μετὰ τοῦ ἄν.

§ 134. Ἡ μετοχὴ τίθεται τριχῶς· 1) ἐπιθετικῶς, 2) κατηγορηματικῶς, 3) παραθετικῶς.

1. Ἡ Μετοχὴ ἐπιθετικῶς.

§ 135. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινος οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος (=ὁ ἥλιος ὃς λάμπει)· — οἱ παρόντες ἡγεμόνες.

§ 136. Ὡς τὸ ἐπίθετον κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ λαμβάνεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ· π. χ. οἱ λέγοντες=οἱ ῥήτορες, ὁ νικῶν=ὁ νικητὴς, ὁ ἐρῶν=ὁ ἐραστὴς. Ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ σημασίαν ἔχει ἐνίοτε τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου· π. χ. τὸ συμφέρον, τὸ δεδιὸς=ὁ φόβος.

2. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

§ 137. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινων ῥημάτων ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε· α') τὸ εἶναι, ὅπερ μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελεῖ περίφρασιν

τοῦ ῥήματος· π. χ. τοῦτο οὐκ ἔστι γινόμενον παρ' ἡμῖν (=οὐ γίνεται)· β') τὸ τυγχάνειν, διαγίγνεσθαι, διάγειν, διατελεῖν, οἴχεσθαι, λανθάνειν, φθάνειν, ἅτινα περιέχουσιν ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν τῆς διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφραζομένης ἐννοίας καὶ δύνανται νὰ ἐξηγηθῶνται δι' ἐπιρρήματος, ἐν ᾧ ἡ μετοχή δύναται νὰ ἐξηγηθῆται διὰ ῥήματος· π. χ. ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (=κατὰ τύχην περιεπατοῦμεν).—πολεμῶν διεγένετο (=ἀδιαλείπτως ἐπολέμει).—ἔλαθεν ἀποδράς (λάθρα ἀπέδρα).—ἔφθην εἰπὼν =πρότερον εἶπον).—οὐκ ἂν φθάνοις λέγων (=λέγε ταχέως). γ') τὰ ἐνάρξεις καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. ἤρξατο λέγων.—ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν). δ') τὰ ἀνοχῆς καὶ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά· π. χ. οὐκ ἀνέχομαι ὕβριζόμενος.—χαίρω μανθάνων· ε') τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικά· π. χ. ὄρωμεν πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε.—οὐδένα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας· ς') τὰ δείξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά· π. χ. ἀποδείξω σε ψευδόμενον.—Κύρος τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίνετο.

Μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων τίθεται μετοχή μέλλοντος κατηγορηματικῶς εἰς δῆλωσιν σκοποῦ καὶ λέγεται τελική· π. χ. ἔρχομαι βοηθήσων.

Ὡς τὸ ἐπίθετον, οὕτω καὶ ἡ μετοχή τίθεται κατηγορηματικῶς μετὰ πολλῶν ῥημάτων εἰς δῆλωσιν τρόπου· π. χ. ἀκροῶμαι καθήμενος.—ληζόμενοι ζῶσι.

3. Ἡ μετοχή παραθετικῶς.

§ 138. Παραθετικῶς τίθεται ἡ μετοχή, ἵνα δηλώσῃ χρόνον ἢ αἰτίαν ἢ ὑπόθεσιν ἢ ἐναντίωσιν καὶ λέγεται χρονική, αἰτιολογική, ὑποθετική, ἐναντιωματική (παραχωρητική). Ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς ἄλλην τινὰ λέξιν τῆς κυρίας προτάσεως, πρὸς τὴν ὅποιαν συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. δειπνεῖτε, δειπνήσαντες δὲ (=ἐπειδὴν δε δειπνήσητε) ἀπελαύνετε. Λέγω δὲ ταῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος (=ἐπειδὴ βούλομαι) δόξαι σοι, ἔπερ καὶ ἐμοί.—Ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἦ ταῦτα, βουλόμεθα· πράττειν αὐτά, βλαβερὰ δὲ ὄντα (=ἐὰν δὲ βλαβερὰ

ἤ) οὐ βουλόμεθα.— Ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγανθρωποτάτων πόλεων οὔσα (= εἰ καὶ ἦν) δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη.

§ 139. Ἡ παραθετικὴ μετοχή, τῆς ὁποίας τὸ ὑποκείμενον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, λέγεται ἀπόλυτος. Τίθεται δὲ ἢ ἀπόλυτος μετοχή α') κατὰ γενικὴν (γενικὴ ἀπόλυτος). π. χ. θεοῦ θέλοντος (ἂν θεὸς θέλει), οὐδὲν ἰσχύει φθόνος· β') κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος) 1) τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π. χ. οὐδεὶς τὸ μείζον κακὸν αἰρήσεται, ἔξὸν (εἰ καὶ ἔξεστι) τὸ ἔλαττον· 2) σπανίως προσωπικοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ ὡς ἤ ὥσπερ· π. χ. τοὺς υἱεῖς εἰ πατέρες ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμιλίαν ἀσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν.

ΣΗΜ. Μετὰ τῆς παραθετικῆς μετοχῆς συνάπτονται πολλάκις μόρια πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτῆς· π. χ. μετὰ τῆς χρονικῆς τὸ ἅμα, εὐθύς, μετοξὺ, μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς τὸ ἅτε, ὡς οἶα, μετὰ τῆς ἐναντιωματικῆς τὸ καὶ ἢ καίτερ.

Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἂν.

§ 140. Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἂν περιέχει τὴν ἐννοίαν τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἂν· π. χ. εἰ ἐνορᾷς τινα πόρον καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἂν προσγενόμενον (= εἰ ἐνορᾷς ὅτι πόρος τις καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἂν προσγένοιτο), λέγε.

γ'. Τὰ εἰς-τος καὶ-τέος ὀνυματικά.

§ 141. Τὰ εἰς-τος ῥηματικά σημαίνουσιν ἢ ἔ,τι καὶ ἢ μετοχὴ τοῦ παθ. παρακειμένου ἢ τὸ δυνατόν ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π. χ. λυτὸς=λελυμένος, ἄκρατος(=οὐ κεκραμένος), ἄλωτος (=δυνατὸς ἀλῶναι).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς-τος ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν· π. χ. ἄκρατος=μηδὲν πράξας, ἀστράτευτος.

§ 142. Τὰ εἰς-τος τίθενται ὡς κατηγορούμενα καὶ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί. Τινὰ δὲ τίθενται κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι καὶ ἀποτελοῦσιν ἀπρόσωπον ἔκφρασιν· π. χ. οὐ βιωτόν μοι ἔστιν—οὐ δυνατόν μοι ἔστι ζῆν.

§ 143. Τὰ εἰς-τέος ῥηματικά σημαίνουσι τὸν ὀφείλοντα νὰ

πάθη τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον. Τίθενται δὲ α') ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· π. χ. οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ὁ ἀνὴρ· β') ἀπροσώπως, τίθενται δηλ. κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἔστι (ἢ νοουμένου τοῦ ἔστι) καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ δεῖ καὶ ἀπαρέμφατον· π. χ. ποιητέον ἔστι ταῦτα=δεῖ ποιεῖν ἢ ποιῆσαι ταῦτα. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τὸ πρόσωπον, ἕπερ δεφεῖται νὰ πράξῃ τὴν πράξιν, τίθεται κατὰ δοτικὴν (σπανίως κατ' αἰτιατικὴν), τὸ δὲ ἀντικείμενον καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ εἰς-τέον παράγεται· π. χ. τὸν θάνατον ἡμῖν μετ' εὐδοξίας αἰρετέον ἔστιν. Μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσι (=δεῖ πλείονας μετέχειν τῶν πραγμάτων)· — τὸν βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίας δὲ φευκτέον.

Ε'. Περὶ τῶν προθέσεων.

§ 144. Αἱ προθέσεις λαμβάνονται διττῶς α') ἐν συντάξει μετὰ πτώσεως· π. χ. σὺν θεῷ ἔξ ἀγορᾶς· β') ἐν συνθέσει· π. χ. συνάγω, ἐξέρχομαι.

ΣΗΜ. Ἡ ἔνεκα, ἄχρι, μέχρι, ἄνευ καὶ ὡς εὔρηται μόνον ἐν συντάξει καὶ λέγονται καταχρηστικάι.

§ 145. Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως (μονόπτωτοι), ἄλλαι δὲ μετὰ δύο πτώσεων (δίπτωτοι), ἄλλαι μετὰ τριῶν πτώσεων (τρίπτωτοι).

1. Μονόπτωτοι μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι.

§ 146. Μετὰ γενικῆς μόνον συντάσσονται ἢ ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό, ἄνευ, ἔνεκα, ἄχρι, καὶ μέχρι.

α' Ἡ ἀντί ἐν συντάξει σημαίνει ἀντικατάστασιν· π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων ἀντί Προξένου. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἀπέναντι· π. χ. ἀντιμέτωπος· 2) ἐναντίον· π. χ. ἀντιπράττω 3) ἀντικατάστασιν· π. χ. ἀντικαθίστημι 4) ἀμοιβαιότητα· π. χ. ἀντευποιῶ.

β') Ἡ ἀπό ἐν συντάξει σημαίνει ἀρχήν, κίνησιν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τινος· π. χ. Κύρος ὤρμητο ἀπὸ Σάρδεων. Χρονικῶς ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας· — Μεταφορικῶς 1) εἰς δῆλωσιν ἐμμέσου

καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἄφ' Ἡρακλέους· 2) εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργα-
νου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ. ἀπὸ τῶν ἡμετέρων συμμάχων πολε-
μει ἡμῖν· — ἀπὸ ταυτομάτου (= αὐτομάτως)· 3) εἰς δῆλωσιν αἰ-
τίας· π. χ. ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηγέθη. Ἐν συνθέσει
σημαίνει 1) ἀπομάκρυνσιν π. χ. ἀπειρω· 2) ὀπίσω, ἐξ οὗ προ-
κύπτει ἡ σημασία τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸ ἀποδίδωμι, ἀπαιτῶ,
ἀπολαμβάνω· 3) ἐπίτασιν· π. χ. ἀπεργάζομαι.

γ') ἡ ἐκ ἐν συντάξει σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον ἢ τῶν
ἐγγυτάτω τινός· π. χ. τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα· — ἐξ ἀγορᾶς ἔρ-
χομαι. Χρονικῶς: ἐκ παιδός. Μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν 1) ἀμέ-
σου καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἐξ Ἡρακλέους (= οἱ παῖδες τοῦ Ἡ-
ρακλέους)· 2) τῆς αἰτίας· π. χ. κακῶς ἔχει ἐκ τοῦ τραύματος.
Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐξω· π. χ. ἐκβάλλω· 2) ἐπίτασιν· π. χ.
ἐκμανθάνω.

δ') ἡ πρὸ καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμπρο-
σθεν, πρότερον, ὑπεράσπισιν καὶ προτίμησιν· π. χ. τὰ πρὸ ποδῶν,
προτάσσω, πρὸ μεσημβρίας, προεῖπον, μάχομαι πρὸ παίδων
(= ὑπὲρ παίδων), αἰροῦμαι πρὸ δουλείας θάνατον.

ε') ἡ ἄνευ σημαίνει χωρισμὸν (ἀντίθετος εἶνε ἢ σὺν μετὰ
δοτικῆς καὶ ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς)· π. χ. ἄνευ σοῦ.

ς'. ἡ ἔνεκα (σπανίως ἔνεκεν) μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ ἀναγ-
καστικὸν αἷτιον καὶ συνηθέστερον τὸ τελικὸν αἷτιον. Τίθεται δὲ
συνήθως τὸ ἔνεκα μετὰ τὴν γενικήν.

ζ') ἡ ἄχρι καὶ ἡ μέχρι μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ τέρμα το-
πικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. μέχρι θαλάσσης, μέχρι ἐσπέρας.

2. Μονόπτωτοι μετὰ δοτικῆς συντασσόμενοι.

§ 147. Μετὰ δοτικῆς μόνον συντάσσονται ἡ ἐν καὶ ἡ σὺν ἢ
ξύν.

α') ἡ ἐν ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει 1) τὴν ἐν τόπω
στάσιν· π. χ. ἐν Ἀθήναις· 2) τὸ ἐνώπιον ἢ μεταξὺ (μετὰ πληθ.
ἀριθμοῦ ἢ μετὰ περιληπτικῶν)· π. χ. ὀχληρόν ἐστιν ἐν νέοις
ἀνὴρ γέρων· 3) χρόνον· π. χ. ἐν ἐβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν

εἰς λάθοι πονηρὸς ὢν· 4) τὸ ὄργανον ἢ τὸ τρόπον· π. χ. ἐν λό-
γοις (=διὰ λόγων) πείθω. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἐντός· π. χ.
ἐμπίπτω.

ΣΗΜ. Ἡ ἐν εὐρηται μετὰ γενικῆς κατ' ἐπανάληψιν τοῦ οἴκῳ π. χ.
ἐν παιδοτρύειον. Συνηθέστερον εἶνε τὸ ἐν Ἄδου.

6) ἢ σὺν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμου.

3. Προθέσεις μονόπτωτοι μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 148. Μετ' αἰτιατικῆς μόνον συντάσσονται ἢ εἰς (ἢ ἐς),
ὡς καὶ ἡ ἀνά.

α') Ἡ εἰς μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν εἰς τὰ ἐν-
δον ἢ τὰ ἐγγυτάτω τινός· π. χ. εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν· 2)
τὸ ὄριον, μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνει τι· π. χ. ἐκ κεφαλῆς ἐς ἄκρους
πόδας (=μέχρι τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν)· τέθραμμαι εἰς πολυσαρ-
κίαν (μέχρι πολυσαρκίας)· -διέφθειρεν εἰς ἑπτακοσίους (=μέ-
χρι ἑπτακοσίων, ὡς ἔγγιστα ἑπτακοσίους)· 3) ἀναφορὰν· π. χ.
εὐδοκιμώτατος εἰς σοφίαν· 4) σκοπὸν· π.χ. καλῶ τινα εἰς συμβου-
λήν. Ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἐντός· π. χ. εἰσέρχομαι, εἰσπλέω.

6) ἢ ὡς τίθεται μόνον μετ' αἰτιατικῆς προσώπου ἀντὶ τῆς
πρὸς εἰς δῆλωσιν κινήσεως π. χ. πορεύεται ὡς βασιλέα.

γ') ἡ ἀνά μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν πρὸς τὰ
ἄνω· π. χ. ἀνά τὸν ποταμὸν πλέω (=πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ)·
2) διανομήν· π.χ. ἀνά τέσσαρας. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐπάνω·
π. χ. ἀναβαίνω· 1) ὀπίσω· ἀναστρέφω· 3) πάλιν· ἀναζῶ· 4)
ἐπίτασιν· π. χ. ἀναβοῶ, ἀναστενάζω.

4. Προθέσεις δίπτωτοι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 149. Προθέσεις μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι
εἶνε ἢ διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπέρ.

α') ἡ διὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει διὰ μέσου· 1) τοπικῶς· π.χ.
διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται· 2) χρονικῶς π. χ. Μεσσηνίην κατοική-
ζουσι διὰ τετρακοσίων ἐτῶν (μετὰ διάστημα τετρακοσίων ἐτῶν)·
3) μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργανου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ.
ἔλεγε δι' ἑρμηνέως + διὰ τάχους = ταχέως. Μετ' αἰτια-

τικῆς σημαίνει αἰτίαν· π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοίαν· Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διὰ μέσου π. χ. διέρχομαι· 2) χωρισμόν· π. χ. δίστημι, διαφέρομαι· 3) ἐπίτασιν· π. χ. διαφθείρω.

β') Ἡ κατὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει 1) κίνησιν ἀπὸ τινος πρὸς τὰ κάτω· π. χ. ἤλαντο κατὰ τῆς πέτρας (= ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω)· 2) κίνησιν πρὸς τι κάτω κείμενον· π. χ. μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέω. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ἐναντίον καὶ ἡ τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. λέγω κατὰ τινος. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν· π. χ. τὸ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεται (= πρὸς τὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ)· 2) ἀπέναντι· π. χ. εἰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένοι· 3) χρόνον· π. χ. εἰ καθ' ἡμᾶς (= εἰ σύγχρονοι ἡμῶν)· 4) συμφωνίαν· π. χ. κατὰ τὸν νόμον· 5) τρόπον· π. χ. κατὰ σπουδὴν (= ἰσπευσμένως)· 6) χωρισμόν· π. χ. κατὰ ἔθνη· 7) ἀναφορὰν· π. χ. ἀδύνατος κατὰ τὸ σῶμα. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) κάτω π. χ. καταβαίνω· 2) ἐναντίον· π. χ. καταγελῶ τινος· 3) ἐπίτασιν· π. χ. κατέφυγε.

γ') Ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὁμοῦ, μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὕστερον π. χ. μετὰ σοῦ, μετὰ μεσημβρίαν. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) μετοχήν· π. χ. μετέχων· 3) μεταβολήν· π. χ. μεταβάλλω, μετατίθημι.

δ') Ἡ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς σημαίνει 1) ὑπεράνω· π. χ. ὁ Θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς· 2) πρὸς ὑπερῶσιςιν ἢ πρὸς χάριν· π. χ. μάχομαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὑπεράνω καὶ πέραν, πέρα· 1) τοπικῶς· εἰ ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκισθῆντες (= εἰ πέραν τοῦ Ἑλλήσπ.). 2) χρονικῶς· π. χ. ὑπὲρ τὰ πενήτηντα ἔτη· 3) μεταφορικῶς· π. χ. ὑπὲρ δύναμιν (= πέρα τῆς δυνάμεως). Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ὑπεράνω καὶ πέραν· π. χ. ὑπερβαίνω, 2) ὑπερβολήν· π. χ. ὑπερδεινός· 3) ὑπεράσπισιν· π. χ. ὑπερμαχῶ τινος.

5. Προθέσεις τρίπτωτοι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συνιασόμεναι.

§ 150. Προθέσεις τρίπτωτοι εἶναι ἡ περί, ἡ ἀμφί, ἡ παρά, ἡ πρὸς, ἡ ἐπί, ἡ ὑπό.

α') Ἡ περί μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀναφορὰν (ἡ κοινὴ γλῶσσα

μεταχειρίζεται τὴν διὰ μετ' αὐτ.) π. χ. ὁ κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν οἰκειῶν, εὐδέποτε καλῶς βουλευσεται περὶ τῶν ἄλλοτριῶν. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει περίξ· π. χ. στρεπτοὺς εἶχον περὶ τοῖς τραχήλοις. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) περίξ· π. χ. ἔθεντο τὰ ἔπλα περὶ τὴν σκηνήν· 2) περίπου· π. χ. περὶ τοὺς ἑκατόν· 3) ἀναφοράν· π. χ. ἔμπειρος περὶ τὰ πολεμικά. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) περίξ· π. χ. περιτειχίζω· 2) ὑπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν· π. χ. περιγίγνομαι, περιχαρής.

δ') Ἡ ἀμφὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σπανίως εὐρηται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντεταγμένη ἀντὶ τῆς περὶ. Ἐν συνθέσει σημαίνει περίξ ἢ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· π. χ. ἀμφίεννυμι, ἀμφίρουτος, ἀμφίστομος.

γ') Ἡ παρὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους· π. χ. ἔρχομαι παρὰ βασιλέως. Μετὰ δοτικῆς προσώπου σημαίνει πλησίον π. χ. οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον· π. χ. πορεύεμαι παρὰ βασιλέα· 2) πλησίον καὶ παραλλήλως (ἐπὶ πραγμάτων)· π. χ. ὁ παρὰ θάλατταν περίπατος ἦδιστος· 3) χρόνον· π. χ. δόλιον ἄνδρα φεύγε παρ' ὄλον τόν βίον· 4) ἐναντίον· π. χ. παρὰ τοὺς νόμους. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) πλησίον· π. χ. παρακάθημαι, παραπλέω· 2) πλαγίως καὶ οὐκ ὀρθῶς· παρορῶ παρακούω.

δ') Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους 1) τοπικῶς· π. χ. Χελκὴς πρὸς τῆς Βοιωτίας κείται (=ἐκ μέρους τῆς Βοιωτίας)· 2) μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· π. χ. πρὸς πάντων (ὕφ' ἀπάντων) ὁμολογεῖται καὶ καταγωγῆς· π. χ. πρὸς πατρὸς Ἀλκμεωνιδῶν ἦν. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει πλησίον· π. χ. οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσίν. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον προκύπτει ἡ σημασία τῆς προσθήκης π. χ. πρὸς τούτοις μανθάνουσι καὶ τεξεύειν. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π. χ. πρὸς νότον· 2) ἀναφοράν· π. χ. Σωκράτης ἦν πρὸς ψῦχος καρτερικώτατος· 3) σκοπόν· π. χ. παντοδαπὰ εὐρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π. χ. προσάγω· 2) πλησίον· π. χ. προσοικῶ τινι· 3) προσθήκην· π. χ. προσκτῶμαι.

ε') Ἡ ἐπὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐπάνω π. χ. πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιός. Πολλάκις σημαίνει χρόνον π. χ. ἐπὶ Κέκροπος. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει συνήθως 1) πλησίον π. χ. πόλις ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· 2) κατόπιν π. χ. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν, ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ (=κατόπιν αὐτοῦ) Φεραύλας· 3) προσθήκην π. χ. κάρδαμον ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ (=πρὸς τῷ σίτῳ)· 4) αἰτίαν π. χ. χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς ἡδοναῖς οὐ δεῖ ποτε· 5) σκοπόν· ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν ἂν οὗτος ποιήσειε. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν (ἐπάνω) π. χ. ἀνέβησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους· 2) ἔκτασιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν π. χ. τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια δικνεῖσθαι· ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· 3) σκοπόν π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ. — Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐπάνω π. χ. ἐπιτίθημι· 2) ἐναντίον π. χ. ἐπιστρατεύω, ἐφορμῶ· 3) κατόπιν π. χ. οἱ ἐπιγιγνώμενοι.

ς' Ἡ ὑπὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὑποκάτω π. χ. ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ποιητικοῦ καὶ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου π. χ. ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου — οὐ δύναται σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς. Μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς σημαίνει ὁμοίως ὑποκάτω, μετὰ δοτικῆς μὲν ἐπὶ στάσεως, μετ' αἰτιατικῆς δὲ ἐπὶ κινήσεως π. χ. κάθημαι ὑπὸ τῷ δένδρῳ — ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα. Καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ὑποκάτω. Ἐκ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ πλαγίως, λάθρᾳ, ἀνεπαίσθητως, ὀλίγον π. χ. ὑφέρπω, ὑποπέμπω, ὑποπίνω (κοινῶς κουτσοπίνω), ὑπόπικρικος (=πικρούτσιος), ὑπέρευθρος, (=κοκκινωπός), ὑπομέλας.

§ 151. Ὡς προθέσεις μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι λαμβάνονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα, εἶον τὸ ἐγγύς, πλησίον, εἴσω, ἔξω, ἐκτός, ἐντός, ἐμπροσθεν, ὀπισθεν, ἐναντίον, καταντικρῦ, εὐθὺ (κατ' εὐθείαν πρὸς...), μεταξύ, πέραν, πέρα πλὴν, χάριν, χωρίς.

ς', Περὶ τῶν ἀρνητικῶν μορίων.

§ 152. Τὰ ἀρνητικὰ μόρια εἶνε δύο, τὸ οὐ καὶ τὸ μή. Ταῦτα διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν γένει, καθ' ὅτι διὰ μὲν τοῦ οὐ ἀρνεῖται

τίς τι, διὰ τοῦ μὴ ἀποκρούει τις τὴν πραγματοποίησίν τινος π.χ. οὐκ ἔστι τοῦτο· — μὴ γένοιτο ταῦτα.

§ 153. Τὸ οὐ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουνσι κρίσιν περὶ τινος π. χ. οὐκ ἔστι ταῦτα· — οὐκ ἂν γένοιτο ταῦτα. Τὸ μὴ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουνσιν ἐπιθυμίαν· π. χ. μὴ γένοιτο· — μὴ λέγε· — μὴ φοβώμεθα.

§ 154. Εἰς τὰς ἐξηρτημένας προτάσεις τίθεται τὸ μὲν μὴ εἰς τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς, τὸ δὲ οὐ εἰς τὰς ἄλλας. Εἰς τὰς ὑποθετικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ χρονικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαί, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν· εἰς δὲ τὰς τελικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος ἐκπερόμεναι καὶ αἱ ἀναφορικαὶ αἱ σημαίνουσαι σκοπόν.

ΣΗΜ. Ἐπίστε τίθεται οὐ ἀντὶ μὴ, ὅταν τὸ οὐ εἶνε συνημμένον οὕτω στενωῶς μετὰ τινος λέξεως, ὥστε ἀποτελεῖ μετ' αὐτῆς μίαν ἔννοιαν π. χ. εἰ οὐ πολλοὶ (= ὀλίγοι) ἦσαν· εἰ οὐκ ἔαυς (= εἰ κωλύεις).

§ 155. Μετὰ τοῦ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ μὴ, μετὰ τοῦ εἰδικοῦ τίθεται συνήθως τὸ οὐ, ἐπίστε δὲ τὸ μὴ.

§ 156. Μετὰ τῆς μετοχῆς, τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ τίθεται τὸ μὴ, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ὑποθετικὴ, ἄλλως τίθεται τὸ οὐ· π. χ. ἡδὺ τὸ ζῆν, μὴ φθονούσης τῆς τύχης (= εἰ μὴ φθονῆ ἢ τύχῃ — ὁ μὴ ἰατρὸς (= ὅς ἂν μὴ ἰατρὸς ᾖ)).

§ 157. Μετὰ ἀπλῆν ἄρνησιν δύνανται αἱ σύνθετοι (οὐδεῖς, οὐδαμῶς κλπ.) νὰ κείνται χωρὶς νὰ αἰρωσι τὴν πρώτην ἄρνησιν· μάλιστα δὲ τὰ ὀρίσιμα μεταβάλλονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἀρνητικὰ π. χ. οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτήμα κάλλιον φίλου. — "Ανευ σοφίας οὐδεῖς οὐδέποτε εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἀξίος γενήσεται.

§ 158. Τὸ οὐ μὴ (= οὐ φόβος ἐστὶ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου (σπανίως ἐνεστῶτος) ἢ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν τοῦ μέλλοντος· π. χ. "Ἐως ἂν ἐμπνέω, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν· — τοιοῦτον ἐπιτήδειον οὐδένα μῆποτε εὐρήσω.

§ 159. Τὸ μὴ οὐ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μὴ τίθεται μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρνητικῶν ἐκφράσεων, οὐ δύναμαι, οὐχ

οἷός τε εἶμι, οὐχ ὀσιόν ἐστιν, αἰσχρόν (= οὐ καλόν) ἐστι κτλ. ἢ μετὰ ἀρνητικὰ ῥήματα ἀρνοῦμαι, ἀντιλέγω, ἔταν κείνται ἐν ἀρνητικῇ προτάσει· π. χ. οὐ δύναμαι μὴ οὐχὶ μισεῖν τὸν ψευδόμενον·— οὐδεὶς πώποτε ἀντεῖπε μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν τοὺς νόμους.

Z'. Περὶ συνδέσεως.

§ 160. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων γίνεται διττῶς, κατὰ παράταξιν καὶ ὑπόταξιν. Κατὰ παράταξιν μὲν σύνδεσις λέγεται, ἔταν προτάσις τις αὐθυπόστατος καὶ ἀνεξάρτητος παρατάσσηται εἰς ἄλλην διὰ συνδέσμου τινός· π. χ. κοινὴ ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον. Καθ' ὑπόταξιν δὲ σύνδεσις λέγεται, ἔταν προτάσις τις ὑποτάσσηται εἰς ἄλλην ἐξαρτωμένη ἐξ αὐτῆς καὶ χρησιμεύουσα ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. κύνας τρέφεις, ἵνα σοὶ τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερούκωσι.

§ 161. Ἡ καθ' ὑπόταξιν συνδεσμένη πρότασις λέγεται ἐξηρητημένη ἢ ὑποτελής, ἢ δὲ πρότασις, μεθ' ἧς συνδέεται ἢ ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται, λέγεται κυρία. Δύναται καὶ ἐξ ὑποτελοῦς νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποτελής καὶ τότε ἐκείνη εἶνε κυρία ταύτης· π. χ. τούτους ἐβούλοντο ἐκποδῶν ποιήσασθαι, ἵνα ῥαδίως διαπραττοίντο, ἃ βούλοιντο.

§ 162. Αἱ κατὰ παράταξιν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε ἀνεξάρτηται ἀπ' ἀλλήλων. Εἶνε δὲ ἢ κύρια ἢ ὑποτελεῖς εἰς ἄλλην.

§ 163. Κατὰ παράταξιν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, διαζευκτικῶν, ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, διὰ τῶν συμπερασματικῶν (πλὴν τοῦ ὥστε, ὅστις συνδέει συνήθως καθ' ὑπόταξιν) καὶ διὰ τοῦ αἰτιολογικοῦ γάρ. Καθ' ὑπόταξιν δὲ συνδέονται διὰ τῶν ἄλλων συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

1. Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 164. Διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων συνδέονται προτάσεις καὶ μέρη προτάσεων.

α') διὰ τοῦ καὶ συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων, διὰ τοῦ τὲ μόνον προτάσεις.

β') διὰ τοῦ καὶ — καὶ καὶ τοῦ τὲ — καὶ συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων ἐμφαντικώτερον ἢ διὰ τοῦ ἀπλοῦ καί· π.χ. καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο· — καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· πεζοὶ τε καὶ ἵππεις.

ΣΗΜ. Ὁ καὶ πολλάκις εἶνε ἐπιδοτικός καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἀκόμη κοί· π.χ. αὐτὰ γε ταῦτα λαὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν (=ἀκόμη καὶ οἱ θεοί, δηλ. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοί).

γ') διὰ τοῦ καὶ οὐ (μὴ) συνδέεται ἀποφατικὴ ἔννοια ἢ πρότασις μετὰ προηγουμένης καταφατικῆς· π.χ. ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι· — ἀφικοῦ εἰκαδὲ καὶ μὴ ἄλλως ποιήσης.

δ') διὰ τοῦ οὐδὲ ἢ μηδὲ συνδέεται ἔννοια ἢ πρότασις ἀποφατικὴ μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς· π.χ. οὐ διώκω αὐτοὺς οὐδὲ κακῶς ποιῶ.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδὲ ἢ μηδὲ εἶνε πολλάκις ἐπιδοτικόν· π.χ. πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς δύναται.

ε') διὰ τοῦ οὔτε — οὔτε ἢ μήτε — μήτε συνδέονται δύο ἀποφατικαὶ ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὡς διὰ τοῦ καὶ — καὶ δύο καταφατικαί· π.χ. οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν.

ς') διὰ τοῦ οὔτε — τε ἢ μήτε — τε συνδέεται καταφατικὴ πρότασις μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς· π.χ. οὔτε τὰ χρήματα ἔξετινον τοὺς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον.

ζ') Καὶ διὰ τοῦ οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ (οὐχ ἔπως — ἀλλὰ καί, οὐχ ὅτι — ἀλλὰ καί, οὐχ ἔπως ἢ μὴ ὅτι — ἀλλ' οὐδὲ) γίνεται συμπλοκὴ. Ἡ συμπλοκὴ αὕτη εἶνε εὐχρηστος, ἔταν πρόκειται νὰ προσιεθῆ εἰς τὸ προηγούμενον μειζόν τι· π.χ. τίς οὐκ ἄν τὴν πόλιν ἠλέησεν οὐ μόνον πολίτης, ἀλλὰ καὶ ξένος ;

2. Διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 165. Διὰ τοῦ ἢ συνδέονται δύο διάφοροι ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὧν ἡ ἑτέρα ἀποκλείει τὴν ἑτέραν. Ἐμφαντικώτερον γίνεται ἡ διάζευξις διὰ τοῦ ἢ ἢ· π.χ. πλοῦσις ἢ πένης = ἢ ζῆ ἢ τέθηκε. Διὰ τοῦ εἴτε — εἴτε, εἴαν τε — εἴαν τε γίνεται ἡ διάζευξις, ἔταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ πχραστήσῃ, ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἢ παραδοχὴ

τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν διαζευγνυμένων μελῶν· π.χ. εἴτε Λύσανδρος εἴτε ἄλλος τις ἐμπειρότερος περὶ τὰ ναυτικά βούλεται εἶναι οὐ κωλύω.

ΣΗΜ. Ὁ ἢ μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν ἐπιθετα (ἄλλος, ἕτερος, διάφορος, διπλάσιος κλπ.) εἶνε συγκριτικός· π. χ. τοξότας πλείους ἢ τετρακισμυρούς.

3. Ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 166. α') Διὰ τοῦ δὲ σημαίνεται ἐλαφρὰ ἀντίθεσις. Συνήθως μετὰ τῆς προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως κεῖται ὁ μὲν· π.χ. πρὸςβύτερος μὲν Ἄρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κύρος.

ΣΗΜ. Ὁ δὲ χρησιμεύει πολλάκις ἀπλῶς εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐπὶ μεταβάσεως τοῦ λόγου καὶ λέγεται μεταβατικός

β') διὰ τοῦ ἀλλὰ συνδέονται δύο ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἀντιφατικαί, ὥστε, ὅταν τίθηται ἡ μία, ἡ ἕτέρα αἴρεται, καὶ τὰνάπαλιν· π. χ. ἐκεῖθεν ἀλλ' οὐκ ἐντεῦθεν — οὐκ ἡμφεσβήτει, ἀλλ' ὁμολογεῖ. Πολλάκις τίθεται πρὸς εἰσαγωγὴν προτροπῆς· π. χ. ἀλλ' ἐπεσθε.

γ') διὰ τοῦ ἀλλὰ μὴν γίνεται μετάβασις εἰς τι νέον· π. χ. ἀλλὰ μὴν καὶ τάδε ἐποίει πρὸς τοὺς ἐπιτηδεύεις.

δ') τὸ οὐ μὴν ἀλλὰ (= ἄλλ' ὅμως) προήλθεν ἐξ ἐλλείψεως ἐννοίας, δυναμένης πολλάκις νὰ νοηθῇ ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ὁ ἔπος πίπτει εἰς γόνκτα καὶ μικροῦ κάκεινον ἐξετραχίλισεν, οὐ μὴν (δηλ. ἐξετραχίλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος.

4. Ὁ αἰτιολογικὸς γάρ.

§ 167, Διὰ τοῦ γάρ συνδέεται παρατακτικῶς μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις, περιέχουσα τὸν λόγον (τὴν αἰτίαν) αὐτῶν· π. χ. μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἄφορατον.

ΣΗΜ. Ὁ γὰρ πολλάκις εἶνε ἐπεξηγηματικὸς ἢ διασαφητικὸς· δι' αὐτοῦ δηλ. εἰσάγεται πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὰ ἡγούμενα· π.χ. δημοὶ δὲ καὶ τότε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν· πρὸ γὰρ (= δηλαδή) τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται κοινὸν ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς.

§ 168. Διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων συνδέονται μετὰ τῶν ἡγουμένων προτάσεις σημαίνουσαι συμπέρασμα ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων π. χ. τὸ στράτευμα ἔσιτος ἐπέλιπε· κρέα οὖν ἐσθίοντες διεγίγνοντο.

ΣΗΜ Τὸ *τοιγάροι* καὶ *τοιγεροῦν* (=διὰ τοῦτο βεβαίως) παριστᾷ τὸ συμπέρασμα ὡς στερεὰν πεποιθήσιν τοῦ λέγοντος· π. ὤφειτο δ' ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικῶντα μὴ ἐπαινεῖν· *τοιγαροῦν* αὐτῷ οἱ μὲν καλοὶ τε κάγαθοὶ τῶν συνόντων εὐνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄθλιοι ἐπεβούλευον.

Διὰ τοῦ οὐκοῦν σημαίνεται συμπέρασμα καταφατικόν, διὰ τοῦ οὐκοῦν συμπέρασμα ἀποφατικόν· π. χ. οὐκοῦν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα)· οὐκοῦν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα).

Αριθ. Πρωτ. 8130
Διεκπ. 1877

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Προς τον κ. Κ. Καραθανάση, καθηγητήν.

Έχοντες υπ' όψιν τον νόμον ΒΤΠ της 12ης Ιουλίου 1895 περί διδακτικών βιβλίων της Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης και το Β. Διάταγμα της 10ης Οκτωβρίου 1895 και την έκθεσιν της οικείας επιτροπείας των κριτών των διδακτικών βιβλίων των εις τὰ Ἑλληνικά σχολεία εισακτέων, γνωρίζομεν ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα Ἑλληνικῶν Συντακτικῶν τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον ἐγκριθῆν, εἰσαχθῆ ἔν τοις δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις.

Ὁ Ὑπουργός
Δ. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Στ. Μ. Παρίσιος